● выдаецца са жніўня 1917 г.

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

● кошт 3000 рублёў

31 студзеня 1998 г. субота, № 23 (23374)

ЗВЯЗДА

КРЫМІНАЛ

У МІНСКУ ЗНОЎ ЗАХОПЛЕНЫ ЗАЛОЖНІК, А Ў РАЎБІЧАХ АБРАБАВАНЫ КІРАЎНІК КАМАНДЫ БІЯТЛАНІСТАЎ ЧЭХІІ

Учора наша газета паведамляла аб тым, як трое жыхароў Украіны былі затрыманы праваахоўнымі органамі за тое, што ўтрымлівалі каля сутак заложніка.

У гэты ж дзень рэдакцыя атрымала інфармацыю аб тым, што ў Беларусі абясшкоджана злачынная група, члены якой з'яўляюцца грамадзянамі Арменіі. Як удалося ўстанавіць, пражывалі армяне ў сталіцы рэспублікі без рэгістрацыі і прапіскі. Аднак затрыманы яны былі таму, што ўтрымлівалі заложніка, мяркуючы па прозвішчу, свайго ж суграмадзяніна. За жыццё заложніка злачынцы патрабавалі выкуп у памеры 100 тысяч долараў. На шчасце, своечасова ўмяшалася міліцыя, а аперацыя была праведзена прафесійна, і заложнік быў вызвалены.

Не абышлося без «казусаў» і на чэмпіянаце Еўропы па біятлону, які зараз праходзіць у Беларусі. Пацярпеў кіраўнік каманды біятланістаў Чэхіі, да якога ў нумар забралася жанчына: ёй удалося падабраць ключ да замка. Пакорпаўшыся ў пакоях іншаземца, злачынка забрала з сабой 390 долараў ЗША. Праўда, знікнуць ёй не ўдалося, яна затрымана. Устаноўлена, што яна пражывае ў адной з вёсак.

Ігар ГРЫШЫН.

СКАНДАЛ

НОВЫЯ ПРЫГОДЫ ВЭЛА ТАБОКА Ў БЕЛАРУСІ

Амерыканскі грамадзянін падазраецца ў кантрабандзе

У беларуска-амерыканскіх адносінах зноў узнік непрыемны інцыдэнт. 28 студзеня ў Мінску быў затрыманы грамадзянін Злучаных Штатаў Амерыкі Вэл Табок, які прыехаў у нашу краіну па камерцыйных справах.

Гісторыя затрымання спадара Табока пачалася яшчэ ў красавіку мінулага года. Як сведчаць кампетэнтныя органы Беларусі, менавіта тады амерыканскі грамадзянін спрабаваў незаконна вывезці з нашай краіны некалькі старажытных манускрыптаў канца XVIII — пачатку XIX стагоддзя. Гэтыя выданні на іўрыце маюць вялікую культурную і гістарычную каштоўнасць, таму іх вываз з Беларусі забаронены. Натуральна, манускрыпты былі канфіскаваныя на беларускай мытні, а супраць Вэла Табока была ўзбуджана крымінальная справа за спробу кантрабанднага вывазу каштоўных выданняў. Праўда, няўдачліваму кантрабандысту чамусьці ўдалося без праблем пакінуць Беларусь. Следства доўгі час не магло ўстанавіць месцазнаходжанне спадара Табока, таму ў чэрвені 1997 года крымінальная справа супраць яго была прыпынена.

Але варта было амерыканскаму грамадзяніну сёлета зноў з'явіцца ў Беларусі, як праваахоўныя органы ўспомнілі мінулагоднюю гісторыю і арыштавалі спадара Табока. Крымінальная справа адносна яго была адноўлена.

Зрэшты, як паведамілі карэспандэнту «Звязды» ў Цэнтры грамадскіх сувязяў КДБ Беларусі, ужо ўвечары 29 студзеня Вэл Табок быў вызвалены з-пад варты пад паручыцельства пасольства ЗША ў нашай краіне і кіраўнікоў фірмаў, якія запрасілі ў Мінск амерыканскага грамадзяніна. Разам з тым расследаванне крымінальнай справы супраць Вэла Табока працягваецца. Праўда, паведаміць якія-небудзь падрабязнасці аб гэтай справе ў КДБ адмовіліся.

Мікола ДЗЯБЁЛА.

Мішка снегу не баіцца.
Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

4 і 5 лютага ў Слуцку і Слуцкім раёне працуе «выязная прыёмная» «Звязды», Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі, міністэрстваў сацыяльнай абароны насельніцтва, жыллёва-камунальнай гаспадаркі і аховы здароўя

«Выязная прыёмная» будзе праводзіцца па наступных адрасах: **4 лютага ў Слуцку — у памяшканні гарадской бібліятэкі і Палаца культуры цукрова-рафінаднага камбіната (з 11 да 15 гадзін). Таксама 4 лютага (але ўжо з 16 да 17.30) — у памяшканнях Грэскага сельскага Савета і ў пакоі прафкама калгаса імя Арджанікідзе ў вёсцы Вясея.** У гэтых жа населеных пунктах — у Грэску і Вясеі — пасля 18 гадзін адбудуцца шырокія сустрэчы з насельніцтвам. Супрацоўнікі «Звязды» і іншыя ўдзельнікі пасяджэння «выязной прыёмнай» гатовыя да прамога дыялога з усімі. 5 лютага мы будзем працаваць у калгасах «Прамень камунізму» (прыём адбудзецца ў памяшканні мясцовага сельскага Савета) і ў калгасе «XVI партз'езд» (у памяшканні Дома механізатара) — з 8 да 10 гадзін раніцы.

Да сустрэчы, да шчырай, зацікаўленай, спадзяёмся, — карыснай размовы!

ВЫНІКАМІ ВІЗІТУ ПРЭЗІДЭНТА БЕЛАРУСІ Ў ЮГАСЛАВІЮ ЗАДАВОЛЕНЫ АБОДВА БАКІ

Прыняццем сумеснай беларуска-югаслаўскай заявы 30 студзеня завяршыўся першы афіцыйны візіт прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі ў Саюзную Рэспубліку Югаславію. Акрамя таго, члены беларускай дэлегацыі падпісалі шэраг міжурадавых пагадненняў. Прычым акрамя запланаваных чатырох пагадненняў — аб паветраных зносінах, аб прадухіленні двайного падаткаабкладання, аб супрацоўніцтве ў галіне ветэрынарыі і ў галіне каранціну і аховы раслін — былі падпісаны яшчэ два важныя дакументы. Гэта мемарандум аб лібералізацыі гандлю паміж Беларуссю і Югаславіяй і пратакол аб узаемных пастаўках тавараў.

Падпісанне дадатковых дакументаў было выклікана неабходнасцю як мага хутчэй пачаць рэалізацыю дамоўленасці прэзідэнтаў дзвюх краін аб павелічэнні ў гэтым годзе тавараабароту паміж Беларуссю і СРЮ ў дзесяць разоў. Дарэчы, падпісаныя пагадненні запатрабуюць унясення пэўных карэкціровак у заканадаўствы абедзвюх славянскіх дзяржаў. Як відаць, парламенты Беларусі і Югаславіі прыкладуць пэўныя намаганні, каб не адкладваць справу на доўгі час. Пасля праведзенай у апошні дзень візіту сустрэчы з кіраўнікамі Скупшчыны (парламента) Югаславіі Срджой Божавічам і Міламірам Мінічам Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў: унясенне паправак у законы варта таго, яны дапамогуць давесці тавараабарот паміж дзвюма дзяржавамі да 100 мільёнаў долараў, а ў наступным годзе павялічыць гэты паказчык яшчэ ўдвая.

Перагаворы з кіраўнікамі югаслаўскага парламента адбыліся ў такой жа дружалюбнай абстаноўцы, як і завяршальная сустрэча прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі з прэзідэнтам Саюзнай Рэспублікі Югаславіі Слабаданам Мілошавічам. Перад афіцыйнай цырымоніяй провадаў Аляксандр Лукашэнка сказаў, што ён задаволены вынікамі візіту. А Слабадан Мілошавіч заявіў, што вынікі візіту беларускага прэзідэнта ў Югаславію пераўзышлі ўсе спадзяванні.

30 студзеня прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка вярнуўся з Бялграда ў Мінск.

Эдуард ПІВАВАР, БЕЛТА.

МІЖНАРОДНАЯ ФІНАНСАВАЯ КАРПАРАЦЫЯ І БЕЛАРУСЬ МАЮЦЬ НАМЕР ПАШЫРАЦЬ СУПРАЦОЎНІЦТВА

Шляхі далейшага пашырэння супрацоўніцтва Беларусі з Міжнароднай фінансавай карпарацыяй былі разгледжаны 29 студзеня ў час сустрэчы прэм'ер-міністра нашай краіны Сяргея Лінга з дэлегацыяй МФК, якую ўзначаліў дырэктар яе Еўрапейскага дэпартамента пан Эдвард Насім.

Крыху больш чым пяць гадоў таму наша рэспубліка стала першым членам карпарацыі з ліку былых рэспублік СССР.

У час сустрэчы кіраўнік урада выказаў падзяку гэтай арганізацыі за падтрымку, якая аказваецца ёю нашай рэспубліцы ў перыяд рэфарміравання эканомікі. «Мы задаволеныя вынікамі сумеснай работы, асабліва ў сферы малой прыватызацыі», — падкрэсліў Сяргей Лінг.

На сённяшні дзень з дапамогай кансультантаў МФК праведзена звыш 200 аўкцыёнаў, на якіх прададзена 480 аб'ектаў. 550 прадпрыемстваў камунальнай сферы змянілі форму ўласнасці.

Аднак, нягледзячы на важнасць гэтай работы, на думку пана Эдварда Насіма, трэба шукаць і іншыя шляхі ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва. «Нам вельмі хацелася б працягваць аказанне дапамогі, асабліва ў справе далейшага развіцця прыватнага прадпрымальніцтва ў вашай краіне», — адзначыў ён.

Тэрэза ХАЮЦІНА, БЕЛТА.

ДЭКЛАРАЦЫЯ АБ СУКУПНЫМ ДАХОДЗЕ: БЫЦЬ ЦІ НЕ БЫЦЬ...

У Канстытуцыйны суд рэспублікі паступаюць звароты грамадзян і арганізацый з просьбамі разгледзець пытанне аб адпаведнасці Асноўнаму Закону краіны асобных палажэнняў метадычных указанняў Дзяржаўнага падатковага камітэта аб парадку прымянення Закона «Аб падаходным падатку з грамадзян». Як вядома, гэты нарматыўны акт устанаўлівае новы парадак вылічэння падаходнага падатку, зыходзячы з сукупнага даходу.

У сувязі з узнікшай сітуацыяй прэсцэнтр КС распаўсюдзіў паведамленне, у якім гаворыцца, што ў адпаведнасці з артыкулам 116 Канстытуцыі і Законам «Аб Канстытуцыйным судзе Рэспублікі Беларусь» ён дае заключэнні аб канстытуцыйнасці нарматыўных актаў толькі па прапанове ўпаўнаважаных на тое суб'ектаў і не мае права заводзіць справу па сваёй ініцыятыве.

Аднак на падставе артыкула 40 Асноўнага Закона краіны ўсе звароты грамадзян і арганізацый вывучаны КС, і ва ўрад накіравана прапанова аб пераглядзе метадычных указанняў з мэтай прывядзення іх у адпаведнасць з законамі аб падаткаабкладанні і Указам прэзідэнта краіны «Аб упарадкаванні спагнання фіксаваных сум падатку на прыбытак і цвёрдых сум падаходнага падатку».

Канстытуцыйны суд тлумачыць, што ў гэтым выпадку ў адносінах да актаў Дзяржаўнага падатковага камітэта прыняць абавязковае рашэнне мае права толькі ўрад Беларусі.

Валянціна МЕНШЫКАВА, БЕЛТА.

БІЯТЛОН: ЧЭМПІЯНАТ ЕЎРОПЫ

ПЕРАКАВАЦЬ БЫ СРЭБРА Ў ЗОЛАТА!

Учарашні дзень чэмпіянату Еўропы па біятлону, які праходзіць у Раўбічах, стаў для беларускіх «страляючых лыжнікаў» самай сапраўднай палкай з двума канцамі: з аднаго боку наша каманда закінула ў сваю скарбонку два сярэбраныя медалі, а з другога — да «золата» ж было рукой падаць...

Надвор'е і на самай справе здзекуецца над арганізатарамі спаборніцтваў. Напярэдадні чэмпіянату літаральна па сняжынцы збіралі па лесе снег і мяшкамі цягалі яго на лыжную трасу, і вось, наце вам, панове, атрымайце — пачаліся спаборніцтвы, і нябесная канцылярыя разбушавалася, не шкадуючы снежнага «дабра» на галовы ўдзельнікаў еўрапейскага першынства. Так было і ўчора, што, безумоўна, не магло не адбіцца на выніках стральбы спартсменаў — чаго варты хаця б той факт, што пераможца папярэдняй гонкі на 20 км расіянін Сяргей Ражкоў на гэты раз аж 4 разы выстраліў «у малако». Зрэшты, аб усім па парадку.

Першымі на спрынтэрскую гонку на 10 км выйшлі мужчыны. Наш Вадзім Сашурын вырашыў прапусціць яе, а з беларускай каманды стартавалі Аляксей Айдараў, Алег Рыжанкоў, Пётр Івашка і Аляксандр Папоў. Апошні, дарэчы, адразу ж і «павёў» сапернікаў за сабой, а яго час амаль да апошніх фінішуючых біятланістаў займаў першы радок у табліцы. Усё было добра, пакуль на фінішную прамую, бы той чорт з табакеркі, не выскачыў латвійскі спартсмен Якабс Накумс, які ў рэшце рэшт і абышоў Аляксандра Папова на «д'ябальскіх» 13 секунд, заваяваўшы залаты медаль.

Нешта падобнае здарылася і з беларускай Наталляй Пермяковай у спрынтэрскай гонцы на 7,5 км. Доўгі час займаўшую першы радок Наталлю «пакарала» скорасная расіянка Надзея Таланава (дарэчы, гэта ўжо другі яе залаты медаль на гэтым чэмпіянаце), абышоўшы беларуску ўсяго на нейкіх 4,7 секунды. Наталлі ж Пермяковай давялося суцешыцца «серабром». (На здымках — нашы сярэбраныя прызёры.) Можа сёння на гонцы праследавання перападзе што-небудзь больш каштоўнае.

Астатнія вынікі ўчарашняга дня спаборніцтваў:

Спрынт
Мужчыны, 10 км.
1. Якабс Накумс (Латвія)
2. Аляксандр ПАПОЎ (Беларусь)
3. Ілмас Брыціс (Латвія)
...8. Аляксей АЙДАРАЎ (Беларусь)
...13. Алег РЫЖАНКОЎ (Беларусь)
...21. Пётр ІВАШКА (Беларусь)

Спрынт
Юніёры, 10 км
1. Андрэй Пракунін (Расія)
2. Яні Хакінен (Фінляндыя)
3. Даніла Кадэла (Славенія)
Беларусаў у шасцёрцы мацнейшых няма.

Спрынт
Жанчыны, 7,5 км
1. Надзея Таланава (Расія)
2. Наталля ПЕРМЯКОВА (Беларусь)
3. Пэгі Вагенфюр (Германія)
...21. Людміла ЛЫСЕНКА (Беларусь)
...22. Святлана БЯЛАН (Беларусь)
...40. Наталля СЛОНКІНА (Беларусь)

Спрынт
Юніёркі, 7,5 км
1. Гро Марыт Істад (Нарвегія)
2. Магдалена Гвіздон (Польша)
3. Ленка Фалтусава (Чэхія)
...20. Кацярына ГРЫГОР'ЕВА (Беларусь)
...21. Наталля МЫЛЬНІКАВА (Беларусь)
...22. Святлана ДЗІРКО (Беларусь)

Алесь СІВЫ.

ПРАФСАЮЗЫ: З ДЭКЛАРАЦЫЯМІ ТРЭБА ПАЧАКАЦЬ?

Як стала вядома, старшыня Федэрацыі прафсаюзаў Уладзімір Ганчарык звярнуўся да прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі з прапановай перанесці тэрміны ўвядзення штогадовага дэкларавання сукупнага даходу грамадзян і іх падаткаабкладання, а таксама ўдакладніць адпаведнае нарматыўнае рэгуляванне.

Як адзначаецца ў звароце, падставай для яго сталі шматлікія звароты ў Федэрацыю прафсаюзаў грамадзян краіны. Варта нагадаць, што вылічэнне падаходнага падатку з грамадзян, выходзячы з іх сукупнага гадавога даходу, уведзена Законам «Аб бюджэце Рэспублікі Беларусь на 1997 год». У ім жа было дадзена даручэнне падатковым органам ажыццявіць неабходныя мерапрыемствы па пераразліку падаходнага падатку. Аднак канкрэтныя стаўкі і парадак падачы дэкларацый былі вызначаны значна пазней — у сярэдзіне мінулага года, а надрукаваны для ўсеагульнага ведама толькі ў снежні 1997 года. У сувязі з гэтым, як заўважае старшыня ФПБ, грамадзяне не былі своечасова праінфармаваны аб магчымых выніках працы і атрымання заробку ў некалькіх месцах, а таксама аб выніках атрымання каштоўнага падарунка ці матэрыяльнай дапамогі. Фактычна ўзнікла сітуацыя, калі нарматыўным актам, які закранае правы і абавязкі грамадзян, была нададзена зваротная сіла, што супярэчыць Канстытуцыі і законам Рэспублікі Беларусь.

Уладзімір Ганчарык таксама адзначае, што ўвядзенне прагрэсіўнага падаходнага падатку можа мець сур'ёзныя сацыяльныя наступствы, бо зараз найбольш кваліфікаваная частка насельніцтва (навукоўцы, работнікі адукацыі, аховы здароўя, культуры і іншыя спецыялісты) могуць знізіць сваю актыўнасць і ўвогуле адмовіцца ад працы па сумяшчальніцтву, у чым існуе аб'ектыўная неабходнасць. Да таго ж, на думку Федэрацыі прафсаюзаў, зусім не можа апраўдаць сябе ўключэнне ў пералік падаткаабкладаемага прыбытку матэрыяльнай дапамогі, якая выдзяляецца пры цяжкім фінансавым становішчы грамадзян, — напрыклад, у сувязі са смерцю, лячэннем, стыхійнымі бедствамі і г. д. — і носіць кампенсацыйны характар.

Апроч таго, па перакананню прафсаюзаў, увядзенне дэкларавання даходаў пакуль эканамічна неабгрунтаванае, бо даходы большасці грамадзян не перавышаюць мінімальнага спажывецкага бюджэту, а дадатковыя выдаткі дзяржавы на саму арганізацыю дэкларавання будуць даволі значнымі.

Сяргей ГРЫБ.

НІ ПУХУ, НІ ПЕР'Я!

СА ШЧЫТОМ АЛЬБО НА ШЧЫЦЕ? ВЕРЫМ У ПЕРШАЕ!

Сёння хакейная зборная Беларусі адпраўляецца на Алімпіяду ў Нагана. Зборная, якую ўсе мы любім і якой па-добраму жадаем толькі самага лепшага...

Беларуская хакейная сямейка збіраецца па крупінках: толькі ўчора ў Мінск прыбыў наш расійскі «дэсант», не прыехаў яшчэ з Фінляндыі Аляксандр Андрыеўскі, а Сяргей Яркові прыляціць з Амерыкі 1 лютага адразу ж у Японію. Туманная гісторыя і з энхазлаўцамі Русланам Салеем і Уладзімірам Цыплаковым, чые клубы згодны адпусціць хакеістаў на Алімпіяду не раней чым 7 лютага.

Адным словам, праблемы ў галоўнага трэнера нашай зборнай Анатоля Варывончыка пакуль ёсць, і сам Анатоль Міхайлавіч гэтага не хавае. Што дакладна вядома, дык гэта імёны тых 23 хакеістаў, якія выступяць у саставе беларускай зборнай на Алімпіядзе. **Варатары:** Андрэй Мезін («Флінт» /ЗША/), Аляксандр Шумідуб («Палімір» /Наваполацк/), Леанід Грышукевіч («Юнацтва» /Беларусь/); **абаронцы:** Алег Хмыль («Лада» /Расія/), Ігар Матушкін («Будэн» /Швецыя/), Алег Раманаў («Лада» /Расія/), Руслан Салей («Анахайм» /ЗША/), Сяргей Яркові («Лас-Вегас» /ЗША/), Аляксандр Аляксееў («Рунгстэд» /Данія/), Сяргей Стась («Нюрнберг» /Германія/); **нападаючыя:** Аляксандр Андрыеўскі (ХПК /Фінляндыя/), Вадзім Бекбулатаў («Поўначсталь» Расія/), Андрэй Скабелка, («Тарпеда» Яраслаўль), Андрэй Кавалёў («Крэфельд» /Германія/), Яўген Рошчын («Хака» /Іспанія/), Аляксей Ложкін («Фрэдэрыктон» /Канада/), Васіль Панкоў («Слован» /Славакія/), Аляксандр Гальчанюк («Мічыган» /ЗША/), Уладзімір Цыплакоў («Лос-Анджэлес» /ЗША/), Віктар Карачун («Аўгсбург» /Германія/), Алег Антоненка («АК Барс» /Расія/), Аляксей Калюжны («Дынама» /Масква/). Да таго ж у запасе будуць знаходзіцца варатары Леанід Фаціках, абаронца Аляксандр Цыплакоў і нападаючыя Дзмітрый Панкоў і Эдуард Занкавец.

— Ці па сілах нам адолець каманду Германіі, якая будзе бадай што галоўным сапернікам беларусаў? — запыталіся мы ў Віктара Карачуна, які гуляе за клуб нямецкай бундэслігі «Аўгсбург».

— А чаму б і не? Ва ўсякім разе нічога незвычайнага ў нямецкай зборнай я не бачу — выйгравалі мы і ў больш моцных каманд.

— У цябе апошнім часам справы ідуць нядрэнна...

— Так (цьфу-цьфу-цьфу, каб не сурочыць!). За год вырас, лічы, ад клуба 3-й лігі «Шангау» да бундэслігаўскага «Аўгсбурга». Апошні, праўда, займае зараз у турнірнай табліцы трэцяе месца зззаду, аднак тут ужо пытанні не да мяне — абаронца клуба «кульгае» на абедзве нагі.

— З бытавымі праблемамі разабраліся?

— Іх, як такіх, і няма. Жывём з жонкай Ірынай і 3-гадовым сынам у двухпакаёвай кватэры, клуб выдзеліў машыну. Усё нармальна.

— Настрой на Алімпіяду?

— Самы што ні на ёсць баявы. І веру, што кваліфікацыйную групу мы прояйдзем абавязкова.

— Што ж, верым і мы — і будзем хварэць за вас!

...Сёння зборная Беларусі па хакеі адпраўляецца на Алімпіяду ў Нагана. Ні пуху вам!

Алесь СІВЫ.

Красавік 1997 года. Віктар КАРАЧУН на пероне мінскага вакзала з медалю чэмпіёна пасля пераможнага выступлення беларускай зборнай на чэмпіянаце свету ў групе «В». Каб вас так, хлопцы, і з Нагана сустракалі!

ЗАКАЗНОЕ ЗАБОЙСТВА

СМЕРЦЬ НАПАТКАЛА КАМЕРСАНТА Ў САЛОНЕ АЎТАМАБІЛЯ

У Мінску застрэлены дырэктар філіяла літоўскай кампаніі «Арадс»

Год Тыгра на Беларусі пачаўся з серы крывавых забойстваў, якія адносяцца да ліку «заказных». Нагадаем, што на пачатку студзеня ў Мазыры падчас нафтавых разборак быў забіты са снайперскай вінтоўкі адзін з мясцовых крымінальных аўтарытэтаў. Потым у Мінску ў пад'ездзе дома быў знойдзены труп вядомага ў нашай краіне бізнесмена, дырэктара фірмы «Эмір» Фрэйджыада Анвара Адая. І гэтае забойства, на думку праваахоўных органаў, хутчэй за ўсё, кімсьці заказана. Нягледзячы на тое, што забойства было ўчынена нетыповым для прафесіянальных кілераў спосабам — спадара Фрэйджыада, па звестках «Звязды», засеклі нейкім вострым прадметам, магчыма, звычайнай сякерай. І вось у Мінску адбылося чарговае забойства камерсанта.

Як стала вядома карэспандэнту «Звязды», днямі ў Мінску на Фізкультурным завулку быў застрэлены 46-гадовы жыхар Оршы, дырэктар мінскага філіяла літоўскай фірмы «Арадс» спадар Гут. Кілеры дзейнічалі даволі дзёрзка.

Па звестках "Звязды", гэтая крывавая трагедыя разыгралася раніцай на вачах у некаторых жыхароў завулка Фізкультурны. Спадар Гут разам з жыхаркай Вільнюса, прадстаўніцай літоўскай фірмы «Ардас», знаходзіўся ў аўтамабілі «Хонда». Раптам ля іх прыпынілася «іншамарка». З яе выйшаў невядомы і адкрыў агонь з пісталета. Атрымаўшы два кулявыя раненні ў грудзі, спадар Гут памёр на месцы. Ягоная спадарожніца не пацярпела.

На месцы злачынства кілер, як гэта звычайна робяць прафесіянальныя забойцы, пакінуў пісталет і разам са сваімі памочнікамі знік у невядомым накірунку. Вядуцца пошукі злачынцаў.

У праваахоўных органаў няма сумненняў, што гэта заказное забойства. Аднак дакладна пакуль невядома, за што паплаціўся жыццём 46-гадовы камерсант. Існуе версія, што бізнесмена застрэлілі за невяртанне доўгу. Прычым, калі гэта сапраўды так, то, відавочна, нябожчык быў павінен адносна невялікую суму грошай. Буйных даўжнікоў звычайна не забіваюць, інакш хто будзе вяртаць грошы. У дадзеным выпадку крэдыторы, напэўна, вырашылі проста спісаць доўг з дапамогай кулі, каб даць наглядны ўрок іншым пазычальнікам.

Зрэшты, гэта толькі адна з магчымых прычын забойства. Не выключаны і іншыя матывы. Напрыклад, разборкі канкурэнтаў ці помста мафіі. Спадзяёмся, што следства высветліць не толькі матывы гэтага злачынства, але і знойдзе яго арганізатараў і выканаўцаў.

Мікола ДЗЯБЁЛА.

АЛІМПІЙСКІ СМАК

У НАС ЁСЦЬ СВАЁ «НАГАНА»

Сёння ў Японію, у Нагана, на Алімпійскія гульні адпраўляецца нацыянальная зборная. І прыхапілі яны з сабою не толькі спартыўную амуніцыю, але і... піва.

Спецыяльна для Алімпіяды былі выпушчаны «спартыўныя» напоі — «Алімпійскае» (завод «Аліварыя») і «Нагана» арэндная прадпрыемства «Крыніца».

Прызнаюся, каштаваць гэтыя напоі збіраюся падчас гульняў. Буду сумяшчаць два задавальненні. Калі, вядома, у нашых спартоўцаў будзе такая моц, як у піва «Нагана». Дасведчаныя ў гэтай справе сябры сцвярджаюць: валіць з ног.

— Які мацунак «Нагана»? — запытаў я ў кіраўніка АП «Крыніца» Уладзіміра Бадрова.

— 10 градусаў.

— І вялікая партыя выпушчана?

— Вялікая.

— Мільён бутэлек будзе?

— Будзе.

Дарэчы, задума зрабіць адмысловы напой і належыць Уладзіміру Захаравічу, даўно вядомаму сваім неабыякавым стаўленнем да айчыннага спорту.

Застаецца спадзявацца, што яно толькі дабавіць смаку да слодычы перамог нашых спартоўцаў.

Міхась БЕРАСТ.

Пра лазню з замілаваннем гавораць не ўсе. Мой сын, напрыклад, калі клічу яго папарыцца, адказвае: «Там горача». І мае рацыю. Анатоль Кісла супакоіў: многія дзеці ў парылку ходзяць без задавальнення, нават ягоны малодшы. Хаця нібыта так не павінна быць. Анатоль Георгіевіч — загадчык лазні.

Ягоная лазня так і называецца — «Лазня». Яна адна са старэйшых у Мінску — пабудавана ў 1938 годзе. Я і сам сюды студэнтам хадзіў парыцца. Хаджу і цяпер.

— Анатоль Георгіевіч, а ці шмат людзей увогуле наведваюць лазню?

— У тым месяцы — больш за 10 тысяч. Найбольшая загружанасць у выхадныя. Шмат жадаючых трапіць на першую пару. Агульнае аддзяленне ўмяшчае 65 чалавек, а ў чарзе застаецца яшчэ чалавек 20.

— А якія цэны?

— У агульнае аддзяленне — 12 тысяч, для дзяцей — 7500, 50-працэнтная скідка для інвалідаў вайны. Пенсіянеры найчасцей прыходзяць у будныя дні. Астатнія — па выхадных.

— Бываюць скаргі?

— Хапае. Жанчыны асабліва спрачаюцца з-за пары. Адной замала, другой замнога. Мужчынам дык наадварот: колькі б ні было — бракуе.

— А ці часта некаму становіцца блага?

— Здараецца выклікаць «хуткую», асабліва старым людзям. Ім трэба быць асцярожнымі, але ж сустракаюцца вялікія аматары пары. Вось і не вытрымліваe арганізм. Тое ж датычыць і п'яных. За ўсімі не ўгледзіш. Нельга ў лазню прыходзіць і з тэмпературай.

— А колькі разоў рэкамендуецца наведваць?

— Разы два на тыдзень можна, перабор у гэтай справе залішні.

— Ёсць і такія, што ў парылцы гадзінамі сядзяць.

— Калі сэрца моцнае, то можна. Але і тут што залішне, тое не «здрове», як кажуць палякі.

Пасля слоў Анатоля Кіслага я прыгадаў, як аднойчы ляцеў кулём у парылцы з паліцы. Недачуў, як сябар сказаў, што будзе сушыць венікі. Робіцца гэта над камянямі. Толькі ён пачаў прадзуру, як мяне раптам нібы ветрам садзьмула. Пекла... Дарэчы, найбольшай папулярнасцю карыстаюцца бярозавыя венікі — мяккія, пахучыя.

А пра скаргі, пэўна ж, ніхто не хоча гаварыць. Я, напрыклад, ведаю: аднаго чалавека не пускаюць у многія сталічныя лазні. Носіць нейкую бутэлечку і ў парылцы нюхае. Людзі скардзяцца.

Расказаў той выпадак Анатолю Георгіевічу.

— Так, у лазню свае медыкаменты браць нельга.

— Скажыце, напэўна да вас прыходзяць не вельмі багатыя кліенты?

— Думаеце? Ёсць наведвальнікі агульнага аддзялення, якія сюды на «мерсах» прыязджаюць. Дарэчы, у нас маецца і салярый. А ў чацвер адчыняем басейн.

— А які заробак?

— Лазеншчык, напрыклад, мае аклад 625 тысяч. А праца вельмі цяжкая. Увесь час у сырасці, ды і пільнасць неабходна, каб прыглядзець за ўсімі шафамі, за кліентамі.

Што ж паробіш: так бывае з многімі ганаровымі прафесіямі. А лазеншчык, упэўнены, — з іх ліку.

Міхась БЕРАСТ.

У далёкую паездку з дробнымі рэчамі...

Не падабаецца мне слова «чаўнакі», якім ахрысцілі дробных айчынных гандляроў, што ездзяць з таварам за мяжу. Абразлівае ў ім нешта. А праца катаржная.

Тым не менш, мяне зацікавілі не так іхнія дарожныя прыгоды (самі выбралі), колькі пытанне: чым жа гандлююць.

Учора я падышоў да адной з груп патрэбных людзей на плошчы Якуба Коласа. Вызначыў па процьме вялізарных валізак.

— Скажыце, а якія тавары ў Расіі карыстаюцца найбольшым попытам?

— Раз на раз не прыходзіцца, — сказала адна з жанчын, укручаная ў хустку. — У тым месяцы прадала партыю тапачак, павезла зноў, а ніхто ўжо не бярэ.

— У мяне аналагічная сітуацыя была з бюстгальтарамі, — дадала другая.

— І ўсё ж якія тавары найбольш ходкія: прамысловыя ці прамтаварныя?

— Мы харчы не возім. Гэта хто можа ўзяць дзе без гандлёвай нацэнкі, тады выгадна. Летась у Таржку сустрэла землякоў з Бабруйска. Прывезлі цэлы аўтобус каўбас. Да іх чарга была. Не ў магазіне ж яны куплялі...

— «Ідзе» ўсё. Напрыклад, іголкі. Вунь мужык нейкі антэны вязе...

— А набываеце ў крамах?

— Не, у кіёсках. У крамах — дорага.

— Мае знаёмыя сала з Польшчы вазілі. Абагаціліся, — дзяліюся я сваім досведам.

— Ужо і там цэны падняліся. А вы што, збіраецеся далучыцца да нас?..

Міхась БЕРАСТ.

ЧАЎНАКІ

...У блізкі шлях з вялікімі сумкамі ў клетку

Пятніца, 30 студзеня, 10 гадзін раніцы. Сталічная Камароўка. Іду да бабулек, што размахваюць поліэтыленавымі пакетамі, нібы сцягамі. Мацаю вялікі, чорны, на 12 кілаграмаў. «Бяры, дачушка, не рвуцца», — пажылая жанчына тупае на месцы, бо мароз прабірае да касцей. «І што, добрая даважка да пенсіі?» — пытаюся. «Якое там! — жанчына з асалодай пачынае скардзіцца. — Ледзь-ледзь хапае. А ў мяне ж унукі растуць».

«Чаўночны» бізнес звычайна сямейны. Пачынае адзін, потым далучаецца цесць, зяць, жонка.

У квартале ля кіёскаў, што гандлююць оптам, ажыўлена снуюць людзі з цялежкамі і вялікім сумкамі ў клетку. Сумкі, нібы ненасытныя істоты, праглынаюць блокі цыгарэт, кавалкі мыла, каробкі цукерак, бляшанкі з кавай.

Вітаюся з жанчынай, якой на выгляд гадоў 48—50.

— Што вас у бізнес прывяло?

— Адсутнасць работы. Праўда, цяпер я ўжо не пайшла б на завод. Мы з дачкой з Оршы двойчы ў месяц сюды прыязджаем. Цяжка, канешне, але на жыццё нам хапае.

— А падаткі плаціць з сукупнага даходу не давядзецца?

— Я талоны не адрывала. І добра рабіла. Цяпер вось той, хто галавы на плячах не меў, плача.

Настаўнік пачатковай школы ў мінулым, «чаўнок» сёння, Аляксей адносіцца да ліку тых, «хто галавы на плячах не меў». Ён выкрэслівае чарговы радок у спісе неабходных пакупак і складвае ў скрынку дзесятак балончыкаў дэзадаранту.

— Падаткі плаціць трэба, я згодны. Але дзяржава павінна весці сумленную гульню. Я ж не бяру з яе кішэні. Скажыце, можа мужчына, калі яму дадуць 2 мільёны зарплаты, забяспечыць жонку і дзяцей?

Вядома, не можа. Як не ў стане зрабіць гэта жанчына-праграміст з Полацка.

— Муж мой загінуў, гадую дваіх сыноў адна. Ужо два гады езджу з гэтымі рукзакамі. Спачатку няёмка было, цяпер прызвычаілася.

— Што возіце?

— Пачынала прадуктамі гандляваць. Цяпер у асноўным цацкі дзіцячыя, касметыку бяру, пральны парашок, усякія сродкі для чысткі.

10.30. Сумак у клетку пабольела. Іх гаспадары, аддаючы ў акенцы кіёскаў па мільён-паўтара, скідваюць пачкі чаю, драўляныя шчоткі для валасоў, плиткі шакаладу.

— Самі часта ласуецеся смачненькім? — пытаюся ў дзяўчыны, што прыладжвае скрынку з «кіндэрсюрпрызамі».

— У прынцыпе я сабе амаль ні ў чым не адмаўляю. Але іншы раз двоідзіцца зацягваць раменьчык...

Жанна КАТЛЯРОВА.

Як ні плануй, а жыццё абавязкова ўнясе свае карэктывы. На 26 студзеня, на 16 гадзін рэдакцыя прызначыла «прамую лінію» з міністрам адукацыі. Але практычна ўвесь дзень ішло пашыранае пасяджэнне Саўміна, і Васіль Стражаў прыехаць не змог. Тэма ж дыялога, які павінен быў адбыцца, — надзвычай вострая, надзённая: рэформа агульнаадукацыйнай школы. І непасрэдным яе ўдзельнікам — настаўнікам, бацькам, вучням ужо сёння хочацца пачуць тлумачэнні па праблемах, што іх хвалююць. Таму мы не сталі пераносіць. Запісалі ўсе пытанні, якія паступілі па рэдакцыйных тэлефонах кіраўніку галіны, і перадалі іх у міністэрства (званкі былі і ў штаб рэформы). Сёння мы друкуем адказы Васіля Стражава на вашы пытанні, паважаныя чытачы. Можа, пры непасрэдным кантакце размова атрымалася б больш «жывой», як гэта звычайна ў Стражава і бывае. Але ж затое — «па тэме».

ПРА СЫНАВЫ «ДВОЙКІ», ЛЁС БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ Ў ШКОЛЕ І ТЫЯ ЗОРКІ, ЯКІЯ МЫ ЗАПАЛЬВАЕМ НА ЎРОКАХ АСТРАНОМІІ

— Ці магчыма дыферэнцыраванае навучанне ў пачатковай школе?

Алена БУЛАХАВА, настаўніца пачатковых класаў. Вёска Маслакі, Горацкі раён.

— Паважаная Алена Трафімаўна, дыферэнцыраванае навучанне магчыма, але гэта не павінна быць масавай з'явай. Пачатковая школа па сваёй сутнасці ўсё ж з'яўляецца уніфікаванай.

— Ці можна ў 1 класе працаваць па старой праграме і браць вучняў, якім яшчэ не споўнілася 7 гадоў?

Намеснік дырэктара СШ № 4, Івацэвічы.

— Для дзяцей шасцігадовага ўзросту з 1998/99 навучальнага года адкрываюцца падрыхтоўчыя класы, якія будуць размяшчацца галоўным чынам на базе дзіцячых садоў ці школ. Працаваць яны будуць па ўдасканаленых праграмах, адаптаваных і новых падручніках. Таму лепш такім дзецям вучыцца ў падрыхтоўчым класе, дзе асобныя патрабаванні да ўмоў і рэжыму ўжо ўлічаны.

— Васіль Іванавіч, дзе можна даведацца аб праграме «Першы крок»?

— У часопісе «Пачатковая школа», першы нумар за гэты год. Там расказваецца падрабязна.

— Школы перагружаныя, асабліва пачатковыя. Яны працуюць у дзве змены. А побач паўпустыя дзіцячыя садзікі. Ці можна арганізаваць заняткі пачатковых класаў у садзіках, на іх тэрыторыі?

Рыгор ГАНЖУРАЎ, г. Мінск.

— Такая практыка ўжо існуе. А ў наступным 1998/99 навучальным годзе амаль што ўсе падрыхтоўчыя класы школ будуць размяшчацца на базе дзіцячых садзікаў.

— Чаму існуе розная напаўняльнасць 1 класа: дзіцячы сад — 20 чалавек, школа — 25 чалавек?

Настаўнікі Васілевіцкай СШ, Рэчыцкі раён.

— Я так разумею, што маюцца на ўвазе падрыхтоўчыя класы. Такая колькасць вучняў у іх вызначана з улікам умоў дзіцячага сада, дзе будуць размяшчацца падрыхтоўчыя класы школы.

— Ці будзе вырашана пытанне аб раздзяленні пачатковых класаў у малакамплектнай школе? Як лепш камплектаваць класы ў малакамплектных школах, калі вы дзяляецца клас? Як разбіваць змены? Ці будзе ў сувязі з рэформай школы што-небудзь мяняцца па кадраваму забеспячэнню ў малакамплектнай школе?

Настаўнікі і бацькі Пралетарскай школы, Касцюковічы; настаўніца з вёскі Смольчычы, Карэліцкі раён;

Чарняўская ЯДВІГА, Чароўкаўская пачатковая школа Мядзельскага раёна.

— У Міністэрстве адукацыі зараз вядзецца работа па распрацоўцы дзяржаўнай праграмы «Сельская школа». Пакуль што неабходна карыстацца тымі нарматыўнымі дакументамі, якія існуюць цяпер.

— Васіль Іванавіч, па новай праграме рэзка скарацілася колькасць гадзін на беларускую мову і літаратуру. На якой жа мове выхоўваць нацыянальна свядомую асобу?

Леакадзія КАВАЛЬЧУК, настаўніца беларускай мовы і літаратуры, г. Жодзіна.

— Паважаная Леакадзія Фамінічна, колькасць гадзін на вывучэнне беларускай мовы і літаратуры ў агульнаадукацыйнай школе не скарацілася і скарачацца не будзе. Наадварот, у наступным навучальным годзе павялічваецца колькасць гадзін на вывучэнне беларускай літаратуры ў 10 класе школ з рускай мовай навучання (з 2 да 3 гадзін у тыдзень).

— Які лёс беларускай мовы ў беларускай школе? У мяне ўнучка вучыцца ў беларускамоўным класе 38-й школы і вучыцца вельмі ахвотна. Мы радаваліся за яе. А зараз беларускамоўны клас «згортваюць». Класаў і школ з беларускай мовай навучання становіцца ўсё менш. Крыўдна за Радзіму.

Зоя ЛУК'ЯНАВА, г. Мінск.

— Я хацеў бы сказаць, Зоя Іосіфаўна, што Міністэрства адукацыі, органы кіравання адукацыяй на месцах, навучальна-выхаваўчыя ўстановы, ажыццяўляючы моўную палітыку і кіруючыся Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, забяспечваюць ва ўсіх тыпах навучальных устаноў права выбару мовы навучання. Ствараюць умовы для сцвярджэння гарманічнага суіснавання і прапагандуюць лепшы вопыт па пашырэнню сферы ўжывання беларускай мовы ў школе.

У апошнія гады ёсць пэўнае скарачэнне колькасці беларускамоўных школ і класаў. Але мы

будзем прымаць усе магчымыя меры, каб захаваць тое, што набылі, і пашыраць сферу ўжывання беларускай мовы. А гэта паступовы і доўгатэрміновы працэс.

— А ці будзе садзейнічаць рэформа агульнаадукацыйнай школы беларускай, роднай мове, яе далейшаму развіццю?

Вера ЛАВІТКА, медыцынскі работнік, г. Ашмяны.

— Я перакананы, Вера Сцяпанаўна, у тым, што адным з вынікаў рэформы будзе і значнае павышэнне ўзроўню валодання беларускай мовай у нашым грамадстве.

— Ці будзе выпраўлена сітуацыя з матэматыкай у школе — аднолькавы вусны экзамен па планіметрыі ў 9-гадовай школе; ці будуць гадзіны прыведзены ў адпаведнасць з праграмным матэрыялам; ці будуць аднолькавы алгебра і геаметрыя як два асобныя прадметы ў базавай школе? Гэта значыць, як вырашаецца ўвесь комплекс пытанняў, па якім былі прыведзены нарады ў міністра адукацыі ў сакавіку і чэрвені 1997 года?

Алена КУЗНЯЦОВА, дацэнт педуніверсітэта, г. Мінск.

— У сёлетнім навучальным годзе парадак правядзення выпускных экзаменаў па матэматыцы за курс базавай і сярэдняй школы застаецца ранейшым.

Змяненне парадку правядзення выпускнога экзамена па матэматыцы за курс базавай школы шляхам раздзялення на вусны экзамен па геаметрыі і пісьмовы па алгебры ці замены пісьмовага экзамена па матэматыцы вусным па геаметрыі ва ўмовах практыкі правядзення выпускных экзаменаў за курс базавай школы, якая склалася, патрабуе дадатковага вывучэння.

Змяненне аб'ёму гадзін на вывучэнне матэматыкі прадугледжваецца пры пераходзе на 12-гадовы тэрмін навучання.

— Ці будзе выкладацца і далей астраномія ў 11 класе? Ці не пашкодзіць рэформа гэтаму прадмету? Чуткі ходзяць розныя.

Уладзімір ЛАРЫЁНАЎ, выкладчык ліцэя, г. Гомель.

— Перспектыўным вучэбным планам школы пры пераходзе на 12 гадоў навучання прадугледжана вывучэнне астраноміі як самастойнага прадмета, Уладзімір Сямёнавіч. Цяпер распрацаваны праект новай праграмы па астраноміі, які вынесены на шырокае абмеркаванне настаўнікаў школ, выкладчыкаў вышэйшых навучальных устаноў.

— Які зараз статус настаўніка спецпадрыхтоўкі ў 10—11 класах? Колькі гадзін у тыдзень будзе адводзіцца на спецпадрыхтоўку ў гэтых класах? Ці застанецца ў рэфарміруемай агульнаадукацыйнай школе спецпадрыхтоўка ў 5—9 класах? Калі плануецца выдаць падручнікі па гэтаму прадмету? І які плануецца ўзровень заробку настаўніка спецпадрыхтоўкі 10-11 класаў?

Анатоль БЕЛЯН, г. Светлагорск, настаўнік.

— Вы ведаеце, Анатоль Данілавіч, што прадмет «Спецыяльная падрыхтоўка» быў уведзены ў вучэбны працэс у агульнаадукацыйных, прафесіянальна-тэхнічных і сярэдніх спецыяльных установах з 1992/93 навучальнага года сумесным загадам Міністэрства абароны і Міністэрства адукацыі (загад ад 2 верасня 1992 г. № 127/201) і канчаткова — з 1993/94 навучальнага года (загад ад 16 чэрвеня 1993 г. № 185). Гэта адбылося ў сувязі з тым, што ў Законе Рэспублікі Беларусь «Аб усеагульным воінскім абавязку і ваеннай службе» праведзене пачатковай ваеннай падрыхтоўкі ў сярэдніх навучальных установах не прадугледжвалася. У агульнаадукацыйных навучальных установах гэты прадмет пачаў вывучацца ў 5—11 класах і аб'ядналў калісьці асобныя курсы па правілах дарожнага руху, проціпажарнай бяспецы, радыяцыйнай бяспецы, грамадзянскай абароне, медыцынскай падрыхтоўцы дзяўчат і допрызыўнай падрыхтоўцы юнакоў 10—11 класаў.

Менавіта ў адпаведнасці з гэтымі загадамі ў штаты навучальных устаноў замест пасады «ваенны кіраўнік» быў уведзены настаўнік спецыяльнай падрыхтоўкі з аплатай працы, як і для ўсіх настаўнікаў агульнаадукацыйных прадметаў, у залежнасці ад колькасці гадзін агульнай вучэбнай нагрузкі.

Мы разумеем, што цяпер настаўніку спецыяльнай падрыхтоўкі, асабліва ў малакамплектных школах, мець поўную стаўку практычна немагчыма. Таму, у адпаведнасці з Распараджэннем Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А. Р. Лукашэнкі «Аб дапрызыўнай падрыхтоўцы вучнёўскай моладзі» плануецца перагледзець статус настаўніка спецыяльнай падрыхтоўкі і зменшыць стаўку яго поўнай вучэбнай нагрузкі.

У адпаведнасці з вучэбнымі планамі агульнаадукацыйнай школы на гэты прадмет адводзіцца па 1 гадзіне ў кожным класе. Пакуль мы не лічым неабходным выводзіць яго з вучэбнага плана агульнаадукацыйнай школы. Міністэрства працуе над вучэбна-метадычным забеспячэннем гэтага курса, і першыя падручнікі плануем выдаць ужо, магчыма, да 1999/2000 навучальнага года.

— Сёння абмяркоўваецца праблема факультатыўнага вывучэння біблії ў школах. Хацелася б ведаць адносіны міністра. І як новы прадмет спалучаецца з дакладнымі навукамі — матэматыкай, астраноміяй, фізікай?

У. ЛАРЫЁНАЎ, Гомель.

— Цяпер распрацавана праграма курсаў: «Біблія як помнік сусветнай культуры» і «Дзіцячая біблія». Абодва курсы разлічаны на 34 гадзіны (1 гадзіна ў тыдзень). Першы прызначаны для вучняў старэйшых класаў, другі — для школьнікаў сярэдняга звяна. Гэтыя курсы выкладаюцца ва ўтановах новага тыпу, у агульнаадукацыйных школах за кошт гадзін школьнага кампанента. Мэтай іх з'яўляецца далучэнне вучняў да агульнакультурных каштоўнасцяў чалавецтва.

— Ці будзе ў ходзе рэформы мы перагледжана 5-бальная сістэма ацэнкі ведаў?

Брагін, аддзел адукацыі.

ЮДКА Віталь, г. Мінск.

— Будзе. Асабліва гэта датычыцца пачатковай школы, дзе прадугледжваецца ўвядзенне якаснай сістэмы ацэнкі ведаў.

— У рамках правядзення школьнай рэформы ў СШ № 53 горада Мінска былі створаны рэальныя класы. Патрэбна была пэўная колькасць вучняў у гэтыя класы, у іх лік трапіў і мой сын. Эксперымент не ўдаўся поўнасцю. Эксперыментатар паехаў за мяжу. У мінулым годзе яны давучваліся ў рэальным класе ўжо без эксперыментатара. А ў гэтым годзе ўсе тыя, хто не паступіў у вучылішча, засталіся ні з чым. Іх літаральна выпіхвалі са школы. Як быць у такім становішчы, куды дзявацца? Чаму вінаватымі аказаліся дзеці?

— Я думаю, тут можна адказаць коратка. У адпаведнасці з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь «Аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь» «кожны выпускнік базавай (дзевяцігадовай) школы, які выказаў жаданне працягваць навучанне ў сярэдняй школе, залічваецца ў дзесяты клас без абмежаванняў» (артыкул 3).

— Магчыма, трэба ўвесці рэйтынг школ, настаўнікаў (замест атэстацыі). Ёсць прапанова наконт гэтага.

Мікалай КАРНЯЙЧУК, Брэст.

— Міністэрства адукацыі гатова разгледзець матэрыялы аб вызначэнні рэйтынгу школ, даць ім адпаведную экспертную ацэнку. Але, напэўна, немэтазгодна ўводзіць нейкую асаблівую сістэму ўстанаўлення рэйтынгу для настаўнікаў. Адпаведная працэдура іх атэстацыі і сёння дае магчымасць дастаткова аб'ектыўна вызначыць узровень кваліфікацыі педагагічнага работніка.

— Чаму ў аддзелах адукацыі чарнобыльскай зоны да гэтага часу не ўведзена штатная адзінка работніка, які адказвае за аздараўленне школьнікаў? Ці будзе ў міністэрстве вырашацца пытанне аб стварэнні адзінай структуры, якая б адказвала за работу ўпраўленняў і аддзелаў адукацыі?

Аддзел адукацыі, Брагін.

— Міністэрства адукацыі неаднаразова выходзіла ў дырэктыўныя органы з прапановай увесці ў раёнах, пацярпелых у выніку катастрофы на ЧАЭС, дадатковую адзінку супрацоўніка ў аддзелы адукацыі, які б займаўся пытаннямі арганізацыі аздараўлення дзяцей. Аднак заўсёды атрымлівалі адмоўны адказ. Што датычыцца другога пытання, то неабходнасці ў гэтым няма. Кожнае структурнае падраздзяленне міністэрства каардынуе работу па канкрэтным напрамку.

— Ці можна ўвесці ў кожнай вобласці хоць бы адну адзінку спецыяліста, які адказваў бы за навуку, рацыяналізацыю і вынаходства? Таму што на афармленне заяўкі на вынаходніцтва трэба шукаць спонсара, «працэдура» каштуе 7 мільёнаў.

Мікалай КАРНЯЙЧУК, Брэст.

— Змены ў штаты ўпраўленняў адукацыі ўносяцца толькі па рашэнню аблвыканкамаў. Згоды на гэта ад Міністэрства адукацыі не патрабуецца, Мікалай Сцяпанавіч.

— У нас старая, пабудаваная ў 1950 годзе, школа, будынак у аварыйным стане. У 1993 годзе праведзены пошукавыя і праектныя работы, праект аплачаны, але будаўніцтва не пачата. Хацелася б ведаць перспектыву.

Таццяна БАРАНАВА, завуч школы. Вёска Чарлёны Мастоўскага раёна.

— У 2000 годзе плануецца пачаць будаўніцтва сярэдняй школы на 198 вучнёўскіх месцаў у вёсцы Хорыца. Гэта дасць магчымасць закрыць школу ў Чарлёнах як аварыйную і, акрамя таго, неперспектыўную ў плане загрузкі.

— Ці няма тут дыскрымінацыі? У Маліна́ўцы з наступнага года вводзіцца раздзяленне (пасля сямі класаў): хто вучыцца на «4» і «5» — тых у адны класы; хто на «3» і «4» — у другія. Атрымліваецца — «белыя» і «чорныя».

— Па інфармацыі, атрыманай з гарадскога ўпраўлення адукацыі, дыферэнцыяцыя на азначаным узроўні ва ўсіх школах Мінска не праводзіцца.

— Скажыце, калі ласка, ці будзе выплачана дапамога на набыццё метадычнай літаратуры выхавацелям і метадыстам дзіцячых дашкольных устаноў? А метадыстам аддзелаў адукацыі?

— Выхавацелям дашкольных устаноў будзе выплачана, метадыстам, прабачце, не.

— Ці павінна захоўвацца (выконвацца) нагрузка (у мяне 20 гадзін) у час летніх канікул? Што тут ідзе ў залік?

Людміла УЛАДЗІМІРАЎНА, Рагачоўская СШ.

— Вучэбная нагрузка, устаноўленая пры тарыфікацыі, улічваецца пры аплаце працы да новага навучальнага года. А ў перыяд канікулаў настаўнікам праводзіцца аплата працы з разліку заработнай платы, устаноўленай пры тарыфікацыі, якая папярэднічала пачатку канікулаў.

— Не выдаюць своечасова зарплату. Мы не атрымалі яшчэ за снежань. Па новых стаўках налічаць наогул толькі ў сакавіку (папярэдзілі).

— Пастановай Савета Міністраў ад 30.12.1997 г. № 1752 Міністэрству працы даручана ўвесці з 1 студзеня 1998 г. новую Адзіную тарыфную сетку. На жаль, да гэтага часу пастанова Мінпрацы не падпісвана.

— Чаму не разглядаецца палажэнне па працы выхавацеляў групы падоўжанага дня? У групах дзеці рознаўзроставыя, з 1 па 4 клас. Дзеці аслабленыя. Вялікая нагрузка на выхавацеляў яшчэ і таму, што замест 20 па норме прыходзіць у клас 25 і больш. Не аплачваецца праверка сшыткаў. Хацелася б, каб была зніжана нагрузка — хоць бы на гадзіну. Такая нагрузка і для дзяцей лішняя (яны ў школе з 8 да 18, не ўтрымаць да канца дня). Было б правільным па катэгорыі прыраўнаваць нас да настаўнікаў пачатковых класаў. Калі замяняем настаўнікаў — аплачваюць чамусьці па нулявой катэгорыі. Не далі дапамогі на падпіску на газеты. Трэба ўлічваць таксама асаблівасці чарнобыльскай зоны. Вярнуць настаўнікам і выхавацелям ільготы!

Аліна СМІРНОВА, Слабадская школа Мазырскага раёна.

— Рэжым работы груп падоўжанага дня вызначаецца дырэктарам школы, Аліна Сяргееўна. Працягласць яе работы на стаўку выхавацеля групы падоўжанага дня складае 30 гадзін у тыдзень. Пытанне ж зніжэння патрабуе навуковага абгрунтавання.

Што датычыць кваліфікацыйных катэгорый. Педагагічным работнікам яны ўстанаўліваюцца атэстацыйнай камісіяй школы па кожнай займаемай пасадзе пасобку.

Пералік педработнікаў, якім робіцца выплата на набыццё метадычнай літаратуры, будзе расшыраны з 1 верасня 1998 года ў адпаведнасці з Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 01.10.1997 г.

— Ці будзе вырашана пытанне аб увядзенні інспектарам аддзелаў адукацыі вучэбных гадзін у школе?

г. Брагін, аддзел адукацыі.

— Давайце ўспомнім, што дэкрэтам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 09.09.1997 г. № 16 дзяржаўным служачым забараняецца ажыццяўленне ў рабочы час аплатнай работы, не звязанай з выкананнем працоўных абавязкаў па месцы асноўнай работы. Але інспектар аддзела адукацыі можа выконваць педагагічную работу на ўмовах сумяшчальніцтва.

— Назавіце, калі ласка, канкрэтныя адрасы, дзе патрабуюцца настаўнікі іспанскай і нямецкай моў. Куды звяртацца, каб такую інфармацыю атрымаць?

Аляксандр ЗЯРЭНІЧ, настаўнік. Лунінец, Брэсцкая вобл.

— Лепш за ўсё ва ўпраўленне адукацыі Брэсцкага аблвыканкама. Дарэчы, Лунінецкаму раённаму аддзелу адукацыі патрэбны ў новым навучальным годзе 4 спецыялісты нямецкай мовы. Хачу вас супакоіць: практычна ў кожным раёне патрэбны спецыялісты замежных моў.

Яўген ПЯСЕЦКІ

Божа дасць — дажывем
і убачым, як сцюжа сканае,
Як валошка прачнецца
ад палону зімовай маны,
І адлётная птаха
ў вершалінах ізноў заспявае,
І карэнне натоліць
з гаючай святой глыбіні.

А як Божа не дасць,
як буран панявечыць галіны,
І знямоглыя дрэвы
ніцма ў саван завей упадуць —
Вам за нас дачакаць
залацістай і яснай часіны,
Вам за нас даспяваць
тыя песні, што ў буру не чуць.

Небяспечная служба прадугледжвае льготы

Пасля прызыву на тэрміновую службу я 2 гады і 2 месяцы (снежань 1961 г. — люты 1964 г.) служыў у в/ч 01533 на Сяміпалацінскім палігоне. Ці прыраўноўваюцца вайскоўцы, якія служылі ў гэтым рэгіёне і звольненыя ў запас, да ліквідатараў чарнобыльскай катастрофы? Калі так, то якімі льготамі яны могуць карыстацца? Якія дакументы патрэбны і куды трэба звяртацца? Звяртаўся ў Бабруйскі райваенкамат, але адказу не атрымаў. Сам хварэю і ў сям'і сын-інвалід першай групы з дзяцінства. Прашу дапамагчы.

Васіль МЕЛЬНІЧОНАК, в. Ламбова Бабруйскага раёна.

Ва ўпраўленні па справах ваеннаслужачых Міністэрства сацыяльнай абароны нам паведамілі, што, мяркуючы па нумару вайсковай часці, дзе некалі служыў чытач, ён можа быць прыраўнаваны не да ліквідатараў, а да пацярпелага насельніцтва.

Пры пацвярджэнні факта службы на Сяміпалацінскім палігоне спадар Мельнічонак будзе мець права на льготы згодна з часткай 4 арт. 24 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб сацыяльнай абароне грамадзян, пацярпелых ад катастрофы на ЧАЭС».

Гэта, у прыватнасці, першачарговае набыццё зямельных участкаў і матэрыялаў для індывідуальнага жыллёвага будаўніцтва, нечарговае набыццё жылых дамоў у прыватную ўласнасць, нечарговае прадастаўленне месцаў у дзіцячых дашкольных установах незалежна ад іх ведамаснага падпарадкавання, нечарговае ўступленне ў кааператывы для будаўніцтва гаражоў і стаянак і інш. Каб атрымаць даведку аб праве на льготы, чытачу патрэбна праз свой ваенкамат зрабіць запыт аб пацвярджэнні факта службы на палігоне (запаўняецца спецыяльная анкета). Як паведамілі ў міністэрстве, у ваенкамаце павінна быць дырэктыва Генеральнага штаба расійскіх Узброеных Сіл, згодна з якой анкета накіроўваецца на праверку. Пасля атрымання чытачом даведкі ўсё астатняе павінны зрабіць мясцовыя органы сацыяльнай абароны.

Субсідыю дадуць, але не ў поўным аб'ёме

Жыву ў доме сваёй маці, якая падаравала мне частку дома (20 кв. метраў). У гарсавеце стаю ў чарзе на жыллё з 1980 года. Зараз будую ўласны дом. Ці маю я права на атрыманне аднаразовай бязвыплатнай субсідыі?

Алена КУЗНЯКОВА, г. Масты.

На гэта пытанне рэдакцыя атрымала адказ у міністэрстве архітэктуры і будаўніцтва. Па словах намесніка міністра Аляксандра Сідарэнкі, субсідыі выдзяляюцца на будаўніцтва ці куплю жылых памяшканняў, у тым ліку і індывідуальных. Пры наяўнасці ў грамадзяніна, які мае намер атрымаць субсідыю, або члена яго сям'і ва ўласнасці прыватызаванага жыллёвага памяшкання, нарматыў агульнай плошчы жылля пры ўстанаўленні сумы базавай долі субсідыі памяншаецца на памер агульнай плошчы прыватызаванага жыллёвага памяшкання.

З астмай садзіцца за руль небяспечна

Мой муж хварэе на бранхіяльную астму. У нас ёсць матацыкл. Калі муж праходзіў медкамісію, галоўны ўрач не падпісаў яму картку, маўляў, прастудзішся, будзе яшчэ горш з астмай. Прайшоў год. Мы вырашылі прадаць матацыкл і купіць «Запарожац». Але на медкамісіі сітуацыя паўтарылася — галоўны ўрач патлумачыў, што муж не можа мець правы, бо ў дарозе можа нечакана пачацца прыступ хваробы. Ці можа мой муж кіраваць машынай? Групу яму не даюць. Прыступы ён адчувае загадзя і здымае іх аэразолем. «Хуткую дапамогу» яшчэ ні разу не выклікалі...

С. БРАГІНСКАЯ, г. Ліда.

У Міністэрстве аховы здароўя РБ на гэтае пытанне паведамілі літаральна наступнае. У адпаведнасці з п. 27 дадатку 2 да загада Міністэрства аховы здароўя № 58 ад 6.04.1993 г. «Аб удасканаленні сістэмы медыцынскіх аглядаў вадзіцеляў і кандыдатаў у вадзіцелі аўтатранспартных сродкаў», пытанне аб допуску хворага, які пакутуе ад бранхіяльнай астмы, да кіравання матацыклам і легкавым аўтамабілем вырашаецца медыцынскімі вадзіцельскімі камісіямі ў кожным канкрэтным выпадку індывідуальна ў залежнасці ад цяжкасці дадзенага захворвання, частаты прыступаў і ступені парушэння функцый органаў дыхання. Іншымі словамі, паважаная чытачка, галоўны ўрач, напэўна, меў рацыю, калі адмовіўся падпісаць картку вашаму мужу. Пагадзіцеся, адна справа — змагацца з хваробай у хатніх умовах, і зусім іншая — за рулём на дарозе, дзе ніхто не можа гарантаваць якой-небудзь экстрэмальнай сітуацыі. У рэшце рэшт, гаворка ідзе пра бяспеку як для вашага мужа, так, магчыма, і для іншых людзей.

У басейн дзяўчынка будзе ездзіць са скідкай

Ці мае права на нейкія льготы дзесяцігадовая дзяўчынка-школьніца пры карыстанні прыгарадным аўтобусам, калі яна едзе не проста ў горад, а на заняткі ў басейн? Даведкі са школы і басейна ёсць, я звярталася на аўтастанцыю, але дакладнага адказу не атрымала. Тры разы на тыдзень аплачваць дарогу туды—назад накладна для майго сямейнага бюджэту, бо я адна выхоўваю дачку, муж загінуў, а жывём мы ў інтэрнаце саўгаса.

Ніна СТРЭЛЬЧЫК, в. Сёмкава Мінскага раёна.

Каб дапамагчы жанчыне, мы звярнуліся ва ўпраўленне аўтамабільнага транспарту Міністэрства транспарту і камунікацый. Там, дарэчы, выказалі здзіўленне тым, што работнікі аўтастанцыі не здолелі прадаставіць вам патрэбную інфармацыю. Дык вось, навучэнцы агульнаадукацыйных школ маюць права на 50-працэнтную скідку пры аплаце праезду ў прыгарадным аўтатранспарце (як, дарэчы, і ў гарадскім — праз набыццё льготных талончыкаў) на працягу ўсяго года. У перыяд зімовых канікулаў (з 1 студзеня па 28-29 лютага) яны маюць такую ж скідку пры карыстанні міжгароднім транспартам. Гэта, заўважым, калі школьніку споўнілася больш як 10 гадоў (калі менш, скідкай у міжгароднім транспарце можна карыстацца на працягу ўсяго года, да 7 гадоў праезд у гарадскім і прыгарадным транспарце наогул бясплатны).

Ваша дачка можа і павінна ездзіць у басейн са скідкай. Для гэтага дастаткова мець толькі даведку са школы аб тым, што яна з'яўляецца вучаніцай. Гэтая і пералічаныя вышэй ільготы на карыстанне транспартам вучням агульнаадукацыйных школ прадастаўляюцца згодна з Указам прэзідэнта № 349 ад 01.09.95 «Аб упарадкаванні некаторых ільгот для асобных катэгорый грамадзян».

Плаціць трэба ў залежнасці ад маршрута

Я інвалід Вялікай Айчыннай вайны, мне 79 гадоў. У межах вобласці я заўсёды ездзіў бясплатна — і ў аўтобусах, і ў электрычках. Чаму тады, калі я ехаў з аўтавакзала «Усходні» ў санаторый «Рассвет» Любанскага раёна, касірка ўзяла з мяне за білет плату ў памеры 50 працэнтаў — 44 тысячы рублёў. Білет у мяне захаваўся, калі гэта незаконна — няхай вернуць грошы.

П. БЯССОНАЎ.

На жаль, чытач не паведаміў свайго хатняга адраса, а ўказаў толькі каардынаты санаторыя. Але, мяркуючы па тым, што дабіраўся ён туды з аўтавакзала «Усходні», гэта, хутчэй за ўсё, быў міжгародні маршрут.

— Па заканадаўству інваліды вайны маюць права на 50-працэнтную скідку пры карыстанні міжгароднім транспартам, у тым ліку і аўтамабільным, — адказалі нам у міністэрстве сацыяльнай абароны. — Калі б чытач ехаў прыгарадным маршрутам, сапраўды, праезд ён бы не аплачваў, аднак, калі гэта быў усё ж міжгародні аўтобус, касірка зрабіла правільна, узяўшы грошы за білет з 50-працэнтнай скідкай.

Дапамогі мнагадзетным сем'ям не ўсюды аднолькавыя

Паважаная «Звязда», нам стала вядома, што ў Івацэвіцкім раёне Брэсцкай вобласці мнагадзетным сем'ям выдаюць талоны для набыцця бясплатных прадуктаў і садавіны. Кажуць, што ў Мінску таксама ёсць такія талоны. У сувязі з гэтым хацелася б даведацца, чаму мы ў сваім раёне не карыстаемся падобнымі льготамі?

А. ЛЕПЯЦІЛА, Нясвіжскі раён.

Як растлумачылі ў Міністэрстве сацыяльнай абароны РБ, акрамя агульных ільгот, якія распаўсюджваюцца на мнагадзетныя сем'і на тэрыторыі ўсёй краіны, мясцовыя ўлады таксама могуць аказваць дапамогу сем'ям, якія выхоўваюць 3 і больш дзяцей. Прычым само паняцце «мнагадзетная сям'я» ў розных рэгіёнах трактуецца па-рознаму, паколькі ў Кодэксе аб шлюбе і сям'і, які дзейнічае ў рэспубліцы на сённяшні дзень, дакладна не вызначана, сям'я з якой колькасцю дзяцей лічыцца мнагадзетнай. Такім чынам, не здзіўляйцеся, калі нават вашы суседзі па вобласці атрымліваюць, скажам, талоны на бясплатныя прадукты, а вы — не. Цэлы шэраг дадатковых ільгот прадастаўляюць мясцовыя ўлады.

Дата нараджэння цяпер вядома дакладна

Я нарадзілася ў 1948 годзе. Набліжаецца паўвекавы юбілей, але вось дакладнай даты свайго нараджэння я не ведаю. Па словах маці, гэта было рэлігійнае свята Узнясенне, якое святкуецца ў чацвер, на шостым тыдні пасля Вялікадня. Калі можна, дапамажыце даведацца, на якія дні прыпадалі ў 1948 годзе Узнясенне і Вялікдзень.

Валянціна ТРАФІМОВІЧ, г. Салігорск.

Адказаць на пытанне нашай чытачкі дапамог загадчык бібліятэкі Мінскага епархіяльнага ўпраўлення Яўген Сізоненка. Так, згодна з надрукаваным у «Літоўскіх епархіальных ведамасцях» за 1888 год «Поўным велікодным кругам», у 1948 годзе свята Узнясення прыпадала па старому стылю на 28 мая. Значыць, каб дакладна вылічыць дзень уласнага нараджэння, чытачцы трэба дадаць да гэтай даты лічбу 13. А Вялікдзень у гэтым жа годзе, зноў жа па старому стылю, адзначаўся 19 красавіка.

Дарэчы, як заўважыў загадчык бібліятэкі Епархіяльнага ўпраўлення, падобныя пытанні цікавяць многіх людзей, таму, са згоды Яўгена Іванавіча, мы друкуем тэлефон, па якім, магчыма, дапамогуць і іншым нашым чытачам: 226-97-97.

На новым месцы зноў у агульную чаргу?

Дарагая рэдакцыя, дапамажыце разабрацца ў маёй сітуацыі. Пры пераездзе на новае месца жыхарства я разлічыўся за карыстанне тэлефонам і здаў яго нумар. Зразумела, пасля перасялення ў мікрараён папрасіў, каб мне адразу ўстанавілі тэлефонны апарат, але мне адмовілі, спасылаючыся на тое, што тут няма АТС. Калі ж яе пабудавалі, здалі ў эксплуатацыю і пачалі ажыццяўляць тэлефанізацыю, маю просьбу таксама не выканалі: абгрунтавалі тым, што ўстанаўліваюць тэлефоны толькі асобам, якія стаяць у чарзе да 1994 года, і перш-наперш ільготнікам. Але ж у той час у мяне ўжо быў тэлефон, хоць, праўда, і ў іншым месцы. Аднак раённы вузел сувязі на гэта ніяк не адрэагаваў. Адкажыце, калі ласка, як мне цяпер быць? Няўжо зноў трэба станавіцца ў агульную чаргу?

А. МАЛЬЦЭВІЧ, г. Ліда.

Гэта няпростае пытанне хвалюе і іншых нашых чытачоў. Адказаць на яго рэдакцыя папрасіла намесніка начальніка ўпраўлення электрасувязі Міністэрства сувязі Валянціну Асіпенка.

— Паслуга «перанос тэлефона па новаму адрасу», а больш дакладна — установка яго валомy абаненту, з'яўляецца дадатковай, і льгот па яе аказанню заканадаўствам нікому не прадугледжана. У адпаведнасці з дзеючымі правіламі А. Мальцэвічу ў дадзеным выпадку застаецца толькі адно — стаць у агульную чаргу. Пры яе падыходзе ён будзе мець такую льготу — за ўстаноўку тэлефона заплаціць усяго 20 працэнтаў ад устаноўленай сумы.

— Але ж атрымліваецца неяк несправядліва: меў чалавек тэлефон і застаўся ні з чым, трэба пачынаць з нуля. Так?

— У нейкай ступені, на жаль, так. Але калі кожнага такога навасельца мы адразу забяспечым тэлефоннай сувяззю, дык пры цяперашняй вялікай тэхнічнай абмежаванасці яе моцна пакрыўдзім тых, хто стаіць у чарзе 10—15 і больш гадоў. А перш за ўсё — інвалідаў, ветэранаў вайны і працы, пенсіянераў, большасці з якіх тэлефоны патрэбны як паветра.

Кожны год на АТС рэспублікі ўводзіцца амаль 200 тысяч новых нумароў. У той жа час на атрыманне іх у чарзе стаіць 600 тысяч чалавек — у тры разы больш. І, як ні прыкра, гэты спіс не змяншаецца. Прычына ў асноўным адна — на сённяшні дзень няма матэрыяльна-фінансавай магчымасці кожнаму жадаючаму паставіць у кватэры тэлефон.

За вываз смецця сёння неабходна плаціць асобна

Ці правільна робяць спецыялісты мінскага ЖЭС-68, калі патрабуюць асобнай аплаты за вываз смецця? Раней гэты від паслуг уваходзіў у штомесячную суму, якую мы ўносілі за тэхнічнае абслугоўванне кватэры.

В. УРБАН, г. Мінск.

Як растлумачылі «Звяздзе» ў Міністэрстве жыллёва-камунальнай гаспадаркі, аплата за вываз смецця выведзена з саставу выдаткаў на эксплуатацыю жыллёвага фонду. Цяпер за гэты від паслуг неабходна ўносіць грошы асобна. Прычым гэтае правіла датычыцца як наймальнікаў, так і ўладальнікаў прыватызаваных кватэр. Проста змяніўся парадак аплаты.

Спажывец

ЯК ВЫБРАЦЬ СВАЙМУ ДЗІЦЯЦІ ЦАЦКУ І НЕ ХВАЛЯВАЦЦА ЗА ЯГО ЗДАРОЎЕ?

Як паведамілі замежныя сродкі масавай інфармацыі, напярэдадні Новага года жыхары Сіднея, Мельбурна і іншых гарадоў Аўстраліі назіралі ў магазінах незвычайную карціну: Санта Клаусамі з іх прылаўкаў забіраліся цацкі, вырабленыя з мяккай пластмасы. Але, заўважым адразу, што да помсты непаслухмяным дзецям дзеянні калядных чараўнікоў аднесці ніяк нельга. Справа ў тым, што ў перадсвяточныя дні сваю дзейнасць у Аўстраліі разгарнулі прадстаўнікі міжнароднай экалагічнай арганізацыі «Грынпіс», якія, пераапрануўшыся ў Санта Клаусаў, пратэставалі супраць атручэння дзяцей полівінілхларыдам — хімічным рэчывам, якое выкарыстоўваецца ў вытворчасці пластмасавых цацак. Згодна з даследаваннямі спецыялістаў, полівінілхларыд можа правакаваць у чалавечым арганізме захворванні печані, нырак і страўніка. Менавіта таму ў некаторых еўрапейскіх дзяржавах цацкі, вырабленыя з мяккай пластмасы, былі зняты з вытворчасці. У іншых жа краінах аб небяспецы, якую могуць таіць у сабе дзіцячыя цацкі, многія нават не падазраюць...

У Беларусі айчынная дзіцячая цацка, перш чым трапляе ў магазін, заўсёды ацэньваецца санітарнай службай на бяспечнасць, а замежныя цацкі ў абавязковым парадку праходзяць сертыфікацыйныя выпрабаванні ў Белстандарце і Міністэрстве аховы здароўя РБ. У лабараторыі, дзе цацка трымае экзамен, яе падвяргаюць як хімічным, так і таксікалагічным даследаванням. Утрымліваючы «дзіцячую мару» ў растворах, якія імітуюць дзіцячую сліну, пот або мачу, спецыялісты назіраюць за тым, як яна сябе паводзіць: ці не раздражняе скуру, ці не выклікае алергічных з'яў, ці ёсць якія-небудзь хімічныя выдзяленні ў навакольнае асяроддзе або ці не раствараюцца яе фарбы і інш.

Паводле слоў загадчыцы лабараторыі гігіены дзяцей і падлеткаў Беларускага навукова-даследчага санітарна-гігіенічнага інстытута Алы Крукавай, сказаць, што сёння пад забарону трапляе шмат дзіцячых цацак, нельга. Як правіла, на сертыфікацыю прыносяць толькі тыя цацкі (або сыравіну для іх), у якасці якіх пастаўшчыкі ўпэўненыя, як кажуць, на ўсе сто. Уся ж астатняя прадукцыя, якая ўвогуле не вытрымлівае ніякай крытыкі, рэалізуецца без сертыфікатаў нелегальна ў «камках». Трэба заўважыць, што з таго часу, калі на беларускім рынку з'явіліся першыя цацкі з Кітая, многае змянілася: калі ў першыя гады яны ўвогуле прадаваліся бескантрольна, то сёння гэтая прадукцыя нарэшце пачала трапляць на сертыфікацыю да спецыялістаў. І хаця яе якасць, бывае, выклікае справядлівыя папрокі, усё ж паток няякаснага тавару з Кітая, трэба канстатаваць, крыху зменшыўся.

Але давайце ўсё ж разбяромся, чым жа можа быць небяспечная дзіцячая цацка? Акрамя полівінілхларыду, аб якім мы ўжо гаварылі, яна можа ўтрымліваць у сабе фармальдэгід, стырол або фенол, якія здароўя дзіцяці не дабаўляюць. Найбольш небяспечныя ў гэтым сэнсе пластызолевыя цацкі. А да экалагічна бяспечных спецыялісты адносяць драўляныя цацкі, калі, зразумела, яны вырабленыя не з забруджанай радыяцыяй драўніны. Лічыцца, што ў адрозненне ад металу ці пластмасы, драўніна вельмі карысная навобмацак, бо вылучае цяпло.

У бразготках, якія малышы цягнуць у рот, выключаецца выкарыстанне паверхневай афарбоўкі. Якасная цацка не павінна пахнуць (непрыемным пахам «грашаць», як правіла пластызолевыя цацкі і цацкі з латэксу).

Варта таксама мець на ўвазе, што небяспечнай можа аказацца для дзіцяці і мяккая цацка, вырабленая з няякаснага футра. Футра (як, дарэчы, і валасы ў лялек) заўсёды правяраецца на пажарабяспечнасць, і толькі ў тым выпадку, калі яно пры запальванні не ўспыхвае, а пачынае плавіцца, яго дазваляюць выкарыстоўваць для вырабу цацкі. Добрымі спажывецкімі якасцямі, як паказвае практыка, валодае футра для цацак жлобінскай фабрыкі, а таксама польскае футра. Напэўна, нялішне нагадаць і бацькам, што дзіцячыя цацкі патрабуюць такога ж догляду, як дзіцячае адзенне і абутак: усё, што можа трапіць дзіцяці ў рот, мыецца кожны дзень у гарачай вадзе або кіпяціцца. Для мыцця цацак можа выкарыстоўвацца гаспадарчае мыла або дзіцячы пральны парашок.

Спытайце ў прадаўца сертыфікат на цацку. Упэўніцеся, што нумар партыі і таварны знак у сертыфікаце і на самой цаццы супадаюць — якасны тавар заўсёды прамаркіраваны. І не забывайце, што ўрачы прыраўноўваюць па ступені рызыкі дзіцячыя цацкі да прадуктаў харчавання!

Надзея НІКАЛАЕВА.

Выпуск пытальніка падрыхтавалі Іван БРАЛКА, Сяргей РАСОЛЬКА, Надзея НІКАЛАЕВА, Сяргей КУРКАЧ, Мікалай ЛІТВІНАЎ.

ЖАНЧЫНА, МАЦІ, АРТЫСТКА, ПРЭЗІДЭНТ...

Прэзідэнт арт-клуба «Ліка» спадарыня Ялінская збіраецца сумяшчаць паспяховую кар'еру маці з даволі актыўнай дзейнасцю ў «Школе прыгажосці». Ідэя стварыць нацыянальную школу прыгажосці нарадзілася ў Лікі даволі даўно, прынамсі, намнога раней за сына. І падтрымала гэтую ідэю дзяржава ў асобе прэзідэнта. Але пакуль усе неабходныя арганізацыйныя моманты вырашаліся на ўзроўні Міністэрства культуры, саму Ліку паступова і непрыкметна адцяснілі ад спраў. Школа прыгажосці адкрылася пад дахам харэаграфічнага вучылішча. «Тое, што ўжо існуе пад маім імем не мае ніякіх адносінаў да яго», — сказала Ліка на прэс-канферэнцыі з нагоды адкрыцця яшчэ адной школы прыгажосці, цяпер ужо пры арт-клубе «Ліка».

Уласна кажучы, альтэрнатыўная «Школа прыгажосці» Лікі Ялінскай заснавана на тых прынцыпах, што задумваліся першапачаткова: па-першае, гэта лавінна быць месца, куды зможа прыйсці любая жанчына, нават без асаблівых даных, але з жаданнем навучыцца быць прыгожай знешне і ўнутрана, па-другое, пры школе будзе фарміравацца «залаты фонд» з дзяўчат, якія будуць рыхтавацца для вялікіх дасягненняў у розных конкурсах прыгажосці, у тым ліку міжнародных. Будзе створана група для маленькіх, куды сама Ліка і яе аднадумцы з задавальненнем аддалі б лавучыцца сваіх дзяцей, калі яны пройдуць конкурсны адбор. Дарэчы, набор на першы курс (а праграма разлічана на тры месяцы) пачнецца з 1 красавіка. «Каманда» арганізатараў, выкладчыкаў і духоўных натхняльнікаў школы ўжо існуе і чакае зацікаўленых жанчын, мужчын, дзяўчынак і хлопчыкаў. Ад колькасці пададзеных заявак будзе ўжо залежаць аплата курса. Дарэчы, сама спадарыня Ялінская, якую ўсе прывыклі ўспрымаць як эстрадную спявачку, збіраецца раскрыцца яшчэ і як выкладчык у сваёй школе. А вось галоўным стылістам там будзе працаваць Андрэй Бабкін, які ў мінулым годзе заняў 3-е месца на візажу на конкурсе ў Парыжы.

Акрамя школы арт-клуб «Ліка» ўжо мае распрацаваную праграму дзеяннняў у 1998 годзе. Такім чынам, страсці вакол ідэі, якая спадабалася яшчэ некаму, сціхлі. «Я і так зарабіла сабе рэпутацыю скандалісткі па гэтай прычыне», — сказала Ліка. І вырашыла, што жыццё пакажа, якая «Школа прыгажосці» акажацца больш жыццяздольнай.

Ларыса ЦІМОШЫК.

У «Народнай рэспубліцы «Мроя» шляхам дэмакратычных выбараў з'явіўся кароль

Усіх прыхільнікаў «Народнай рэспублікі «Мроя» можна павіншаваць. Гурт «Н.Р.М» упершыню прызнаны лепшым гуртом года на «Рок-каранацыі-97». «Н.Р.М». сапраўды шмат дзе «засвяціўся» і набраў ачкі на свою карысць. Хаця пры абвяшчэнні намінантаў вядучыя прадставілі яшчэ і гурт «Нейра Дзюбель».

Але, канешне, з пункту гледжання «значага укладу ў развіццё беларускага рока» выглядае цалкам заслужанай каранацыя «Мроі» і Лявона Вольскага. Ды і 1997-мы для гурта быў удалы, за адзін «Народны альбом», дзе «Н.Р.М.», бадай што, галоўны выканаўца, ім можна даць сто ачкоў наперад. Альбом, праўда, выйшаў напрыканцы года і пакуль што вядомы вузкаму колу аматараў беларускай музыкі. Затое тыя некалькі песень, што прагучалі падчас канцэрта ў зале кінатэатра «Масква», публіка прыняла і сэрцам і розумам. Таму ёсць надзея, што альбом у самым хуткім часе апраўдае сваю назву. Менавіта «Народны альбом», які складаецца з 27 песень на тэмы жыцця Беларусі да 1939 года, быў прызнаны лепшым на «Рок-каранацыі-97». Да таго ж яго аўтар Міхал Анемпардыстаў атрымаў шмат прызоў за лепшыя тэксты. Таксама зразумела — беларускі рок у сённяшніх жыццёвых рэаліях выконвае яшчэ і асветную місію, вельмі адказную. Так складваецца...

З трыма намінацыямі неяк разабраліся. А ўвогуле іх сёлета было 10 — супраць сямі ў мінулым годзе. Можа гэта ў нейкай ступені сведчыць пра пашырэнне рокавага ладу жыцця на Беларусі. А колькі спецыяльных прызоў ад спонсараў і арганізатараў было зацверджана! Канешне, дзеля таго, каб як мага больш гуртоў выступілі ў выніковым канцэрце года, калі не як намінанты, то як госці. Можа таму сам канцэрт атрымаўся даволі зацягнутым, у нейкай ступені нават занудным, пра што красамоўна

Побач з «Н. Р. М.» Аляксандр Кулінковіч («Нейра Дзюбель») — «ценявы кароль», альбо будучы?

сведчыла рэакцыя публікі.

Дарэчы, для публікі, якая сабралася ў зале, сапраўдным «адкрыццём» стала выступленне гурта «Voo Doo» з Гомеля. Хаця намінацыя «Адкрыццё года» ўсё ж такі больш адказная. На яе маглі б прэтэндаваць выканаўцы, якія ў сваёй дзейнасці нечакана праявіліся, «выбухнулі», нарабілі шораху ці проста прыемна ажывілі музычнае жыццё краіны. Тут магла быць і «Троіца», «Hasta La Filsta» і «Крыві». Але праект студыі «Палац» па традыцыі заняў сваё пачэснае месца ў намінацыі «Традыцыі і сучаснасць». Здаецца, гэта ўжо па жыцці... Тое, што на студыі «Палац» ствараюць не «рок», усе разумеюць, але штогод запрашаюць музыкантаў на канцэрты «Рок-каранацыі», бо зусім ігнараваць іх існаванне немагчыма. Вось толькі ў мінулым арганізатары не вельмі прыслухоўваліся да таго, хто там іграе рок, і пры гэтым раздавалі даволі пачэсныя званні. Зараз адумаліся. Можа таму і «пракінулі» Вераніку Кругловай з яе фольк-мадэрнам, якая яўна мела ўсе даныя, каб стаць «Рок-князёўнай»: сцэнічны вопыт, добры вакал, рок-н-рольны выгляд ды сілу жаноцкай абаяльнасці. Крысціна Мендзелеева (Hasta La Filsta), якую і прызналі князёўнай таксама выглядала нядрэнна. Але да такога звання трэба дарасці. А ў маладзенькай Крысціны галоўныя песні, здаецца, яшчэ наперадзе.

Зараз пра тое, якія песні мы слухалі і любілі летась. Увогуле, амаль немагчыма вызначыць, якая мелодыя найчасцей круцілася ў галаве беларускіх меламанаў. Хтосьці ўзгадваў старыя песні пра галоўнае — наша, беларускае, з альбомаў мінулых гадоў. Хтосьці зацягваў «Одзірыдзідзіна», хтосьці фанацеў ад «Нейра Дзюбеля», што ні кажыце, адзін раз пачуеш іх — і ўжо ніколі не забудзеш. Але з чароўнага канверціка, якім арганізатары трошкі прытамілі за ўсю цырымонію, з'явілася паперка, дзе выразна вызначаны дзве (чаму не тры?) лепшыя песні: «Я знаю любоў» (гурт «Новы Іерусалім») і «Танец» («Пані Хіда»).

«Пані Хідзе» пашчасціла двойчы: іх відэакліп «Слёзы на Соснах» быў названы лепшым у новай намінацыі. З новымі намінацыямі у арганізатараў праблем няма. Напрыклад — «Падзея года» — альбом «Песняроў». Яшчэ «Надзея года» (раней адзначаўся дэбют) — іх ізноў-такі аказалася дзве: «Thank You lesys» і «Хэпі Фэйс».

Добра, што арганізатары (фірмы «Каўчаг» і «Клас-клуб») адмовіліся ад стварэння шоу, як гэта было ў мінулым годзе, і вырашылі зрабіць канцэрт, няхай у меншай зале, але з добрым гукам. Вось толькі б яшчэ вядзенне гэтага канцэрта было ў тэмпе, які адлавядае музыцы, без лішніх слоў, мітусні і самавыяўлення вядучых.

І яшчэ адна маленькая дэталь — сёлета «Рок-каранацыя» вялася на двух мовах адначасова — беларускай і рускай. Ёсць прапанова — на наступны год абавязкова дадаць і англамоўнага вядучага. Бо нашы рокенрольшчыкі любяць спяваць на англійскай мове, гэтак жа як і на першых дзвюх. Тады ўжо дакладна ўсе будуць разумець усё, што адбываецца на сцэне.

Ларыса ЦІМОШЫК.

КУРСЫ АБМЕНУ НАЯЎНЫХ ВАЛЮТ У КАМЕРЦЫЙНЫХ БАНКАХ І АФІЦЫЙНЫ КУРС, УСТАНОЎЛЕНЫ НАЦЫЯНАЛЬНЫМ БАНКАМ НА 30 СТУДЗЕНЯ 1998 г. (па стану на 15.00)

Назва банка	USD		DM		RUR		
	Купля	Продаж	Купля	Продаж	Купля	Продаж	
Мінск (0-17)							
Абсалютбанк	42500	43500	23500	24000	6950	7100	636-080
Белаграпрамбанк	42300		23100		6900		285-716
Беларускі біржавы банк*	42500	43500	23100	24100	6800	7200	685-523
Нацыянальны банк РБ (курс для безнаяўных разлікаў)	31800.00		17386.55		5260.00		Курс на 30.01.1998
Цэнтрабанк Расіі	6.0260		3.2936		10000 BLR - 1.3969		

*Каціруецца ўкраінская грыўня

На працягу дня ўстаноўленыя курсы могуць мяняцца, курсы галаўнога ўпраўлення банка могуць неістотна адрозніваца ад курсаў, устаноўленых у абменных пунктах. Інфармацыя атрымана ад галоўных упраўленняў негандлёвых аперацый адпаведных банкаў.

Агенцтва ГРАЎЦОВА.

пазабіржавы міжбанкаўскі курс	42250	43300	23644	23705	7142	7160	

ЗІМОВЫ НАРОДНЫ КАЛЯНДАР

ЛЮТЫ

(Першая дэкада)

У гэтым календары першая лічба азначае дату па новаму стылю, а другая — па старому (юліянскаму летазлічэнню, якім карыстаецца праваслаўная царква): 1/19 — 1 лютага па н. ст., 19 лютага па с. ст.

Назвы свят і прысвяткаў, якія бытавалі ці бытуюць сярод праваслаўных беларусаў, выдзелены паўтлустым шрыфтам, а сярод каталікаў-беларусаў — курсівам.

1/19. ІГНАТ. Беларусы-каталікі некалі казалі: «На святога Ігната зіма багата, а Ігнат Грамніцам рад».

2/20. ГРАМНІЦЫ, СТРЭЧАННЕ — дзень сустрэчы зімы з летам у каталікаў і Грамаўніка (язычніцкага бога Перуна). Лічыцца, што ўжо могуць быць грымоты, навальніцы і прайшла палова зімы. Аб гэтым сведчаць прыказкі: «На Грамніцы палавіна зімільцы», «Грамніца — хлебу палавіца, а корму траціна».

На Стрэчанне назіралі за надвор'ем. Існавалі прыметы: якое надвор'е на Грамніцы, такая і вясна; «як на Грамніцы адліга — з ураджаю будзе фіга», і інш.

У прыродзе адчуваецца пацяпленне, са страх бягуць першыя капяжы. «На Грамніцы певень нап'ецца, на Дабравешчанне (Звеставанне) — вол».

У Свіслацкім раёне Гродзенскай вобласці, дзе жывуць праваслаўныя і каталікі, было пачута, што «паміж польскімі і нашымі Грамніцамі не трэба снаваць кросны, бо ваўкі будуць снаваць каля будынка».

5/23. АГАТА. У гэты дзень свяцілі соль і хлеб. Паводле народных вераванняў, хлеб мог бараніць ад пажару, перуна і раптоўных хвароб, таму вядома: «Хлеб святой Агаты не пусціць бяды да хаты» (Беластоцкае ваяводства), а таксама: «Соль святой Агаты бароніць ад агню хаты».

***6/24. АКСІННЯ ПАЎЗІМІЦА* (Ксеня, Аксені).** Называлі Аксінняй Паўзіміцай, бо дзяліла зіму папалам. У Заходнім Палессі гавораць: «Еслі на Оксэні мэтэ, то весь корм падмэтэ - зыма шчэ будэ». Дзень прысвечаны прападобнай Ксеніі (V ст.). Пазней ў царкоўны каляндар была ўключана і блажэнная Ксенія Пецярбургская.

ДАРОТА. «Па Дароце высахнуць хусты на плоце».

7/25 ІВАН ЗЛАТАВУС. У народным календары гэты дзень замацаваны за Іванам Златавусам, а не за Іаанам Залатавустам, як у царкоўным. Згодна з легендай, Касьян падпаліў Івану Хрысціцелю вусы. Бог пакараў Касьяна тым, што яго прысвятак адзначалі толькі адзін дзень у чатыры гады — 29 лютага па старому стылю. А Івану Бог падараваў залатыя вусы. Івана Залатавуса святкуюць і ў іншыя дні года. У гэты дзень хрысціянскай царквою адзначаецца перанясенне мошчаў (438 г.) свяціцеля Іаана Златавуста, канстанцінопальскага епіскапа, цудоўнага прапаведніка. Толькі на рускую мому перакладзены яго творы ў 12 вялікіх тамах.

10/28 ЯФРЭМ СІРЫН. На Смаленшчыне лічылі, што ў Яфрэмаў дзень дамавік сваволіць на дварах, таму яго частавалі, пакідаючы страву і гаварылі: «Гаспадар-бацюшка, беражы жывёлу», «Гаспадарушка, бацюшка, хлеб-соль прымі, жывёлу вадзі».

Акрамя прападобнага Яфрэма Сірына, які жыў у 300-х гадах, царкоўны каляндар у гэты дзень адзначае яшчэ двух Яфрэмаў і Ісаака Сірына.

ПЛАНЕТА ЖЫВЁЛ

40 МІЛЬЁНАЎ ЗА ЛАСІХУ

Надзвычайнае здарэнне адбылося ў Карэліцкім раёне. Жыхар Мінска, які прыехаў да сваякоў у вёску Беражна, з незарэгістраванай стрэльбы забіў у лесе цельную ласіху вагой амаль 170 кілаграмаў. Браканьер і сваяк, які яму дапамагаў, затрыманы на месцы злачынства ў той час, калі разбіралі тушу.

У парадку кампенсацыі ўрону і з улікам таго, што ва ўлонні ласіхі былі два цяляці, прыродаахоўныя органы прад'явілі да вінаватых іск на суму сорак мільёнаў рублёў. Заведзена крымінальная справа.

«Да карэліцкіх браканьераў прымянена зацверджанае Саветам Міністраў у снежні мінулага года палажэнне аб паляванні і вядзенні паляўнічай гаспадаркі на тэрыторыі рэспублікі, — паведаміў начальнік аддзела па ахове жывёльнага свету, рыбных запасаў і запаведнікаў Гродзенскага абласнога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Мікалай Друцько. — Згодна з гэтым дакументам, за незаконны адстрэл ліся прыродаахоўныя органы маюць права спаганяць у парадку кампенсацыі ўрону да 80 мінімальных зарплат. Акрамя таго, палавіна гэтай сумы бярэцца за кожнае знішчанае разам з самкай ласяня».

Павысіліся сумы штрафаў таксама за незаконны адстрэл іншых жывёл. Цяпер браканьеры павінны плаціць за аленя — 80 «мінімалак», бабра і выдру — 70, лебедзя і глушца — 35, а за дзіка і казулю — 30 мінімальных зарплат. Прадугледжаны штрафы за разбурэнне жытла баброў, барсукоў, андатраў і іншых жывёлін, за разбурэнне птушыных гнёздаў, адзначыў Мікалай Друцько. Паводле яго слоў, толькі на тэрыторыі Гродзенскай вобласці ў мінулым годзе выяўлена 416 выпадкаў парушэння правілаў палявання, што ў 1,6 раза больш, чым у 1996 годзе. У браканьераў канфіскаваны 53 стрэльбы, усе яны кампенсавалі нанесены прыродзе матэрыяльны ўрон. З пачатку гэтага года на парушальнікаў правілаў палявання ўжо складзена 58 пратаколаў, у браканьераў канфіскавана 16 стрэльбаў.

Канстанцін БАЛАТЭВІЧ, БЕЛТА.

Увосень 1727 года вельмі моцны землятрус ускалыхнуў закаспійскія краіны. Найпрыгажэйшыя азіяцкія гарады ў лічаныя секунды ператварыліся ў пыльныя руіны, пад якімі загінулі дзесяткі тысяч людзей.

Праз некалькі гадзін пасля трагедыі перад сведкамі гэтага няшчасця, якія засталіся жывымі, паўстала агідная карціна: сотні, тысячы галахвостых стварэнняў, варушачыся паміж заваламі, аб'ядноўваліся ў зграі і пакідалі галодную, негасцінную, стаўшую непрыгоднай для жыцця няўтульную зямлю. Пацукі ішлі на Захад...

ІМЯ ІМ — ЛЕГІЁН

У ТЫЯ ЧАСЫ пацучыныя зграі параўноўвалі з ордамі Чынгісхана, Тамерлана і Атылы — правадырамі бязлітасных варварскіх ордаў. Як і пасля іх, пасля нашэсця пацучыных фаланг зямля ўяўляла сабой голую, выедзеную да апошняй зялёнай былінкі пустыню. Армія шэрых пацукоў (а гаворка ідзе менавіта пра іх), якую вёў якісьці да гэтай пары не высветлены інстынкт, прыпынілася толькі ля сцен Астрахані. Ні Волга, ні вялікі горад пацукоў спыніць не змаглі. Так гэтая непрыемная істота з'явілася ў Еўропе, хутка асвоіўшы ўсе прыдатныя для яе біялагічныя нішы, прычым аддаючы перавагу чалавечаму жыллю. Літаральна праз 5 гадоў пацукі дайшлі да Пірэнейскага паўвострава.

У Парыжы, напрыклад, шэрых пацукоў распладзілася столькі, што на адной з гарадскіх боень на працягу чатырох тыдняў было забіта 16 тысяч гэтых грызуноў.

Дарэчы, вайна пацукам на гэтай адной асобна ўзятай бойні была аб'яўлена толькі пасля таго, як яны за адну ноч абгрызлі да касцей 35 тушаў коней. Вось што пра пацука пісаў Томас Кэмба: «Сярэдні прадстаўнік гэтага віду грызуноў здольны пралезці ў дзірку памерам з сярэднюю манету, падняцца па цаглянай сцяне, як па лесвіцы, праплысці каля кіламетра і трымацца на вадзе трое сутак. Сваімі вострымі, як долата, зубамі, якія развіваюць неверагодны ціск у 1688 кілаграмаў на 1 см^2, пацук лёгка прагрызае свінцовыя трубы і шлакабетонныя блокі. Калі яго спусціць ва унітаз, ён выжыве і можа вярнуцца тым жа шляхам. Калі пацук ўпадзе з пятага паверха, то застанецца цэлым і здаровым. Гэтыя грызуны неверагодна хутка размнажаюцца! За год у адной пары можа быць да 15 тысяч нашчадкаў!..»

Самым распаўсюджаным сродкам іх вынішчэння ў нашы дні сталі розныя атруты, замешаныя на прывабных для пацукоў прынадах. Але, на жаль, ва ўмовах гарадской кватэры гэты метад наўрад ці можна прымяніць. Справа ў тым, што пацукі схільныя сустракаць свой апошні час у месцах вельмі зацішных і, такім чынам, недаступных для чалавека, насычаючы затым паветра пакоя непрыемным пахам.

Неблагі спосаб вынішчэння пацукоў — механічны, з дапамогай пастак. Але тут трэба ўлічваць, як піша Томас Кэмбі, «...амаль шызафрэнічную падазронасць пацука да ўсяго новага і незвычайнага...».

Таму для паспяховай лоўлі пацукоў іх неабходна амаль тыдзень прывучаць да выгляду пастак і харчовых прынад, якія будуць у іх прымяняцца. Трэба адзначыць, што шэры пацук, у адрозненне ад пераважнай большасці грызуноў, аддае перавагу бялковай раслліннай ежы, а самы любімы пацучыны ласунак — асмаленая скурка свінога сала. Перад прымяненнем пастак неабходна, для пачатку, знішчыць пах чалавечых рук. Для гэтага пасткі трэба працерці свежай травой, пракіпяціць у адвары сена ці ў піве.

Адзін з самых старадаўніх і, бадай, самы біялагічна вытрыманы спосаб барацьбы з пацукамі — выкарыстанне іх спрадвечных ворагаў — кошак. Сама наяўнасць кошкі ў доме ўжо прыкметна дысцыплінуе грызуноў, не дазваляючы ім канчаткова стаць нахабнымі. Трэніруюць для лоўлі пацукоў і сабак, выкарыстоўваючы для гэтых мэтаў невялікія, спрытныя пароды: фокстэр'ераў і бультэр'ераў.

Але не толькі шэры пацук жыве ў нашых дамах, яе блізкі сваяк — чорны пацук. Асноўныя адрозненні чорнага пацука ад шэрага — вялікія вушы, больш доўгі хвост, адносна невялікія памеры, цёмна-шэры ці чорна-буры колер поўсці і жыллёвыя перавагі: у адрозненне ад свайго шэрага сваяка, які жыве ў асноўным у падвалах, чорны пацук аддае перавагу гарышчу і даху.

Карабельныя пацукі (як правіла чорныя), тыя, якія «першымі бягуць з тонучага карабля», і з'явіліся, разам з чалавекам, самымі першымі каланістамі невядомых зямель: Афрыкі, Паўднёвай і Паўночнай Амерыкі, Аўстраліі.

А цяпер невялікая практычная парада, якая датычыцца абодвух відаў пацукоў. У новабудоўлі пацукі засяляюцца толькі праз адчыненыя дзверы, часцей за ўсё ў цёмны час сутак, і праз вентыляцыйныя адтуліны першых і падвальных паверхаў. Таму зацягванне вентыляцыйных адтулін драцянай сеткай і аснашчэнне ўстройствам аўтаматычнага закрывання дзвярэй пад'езда робяць дом недаступным для пацукоў на доўгія гады.

Арцём ХАНІН.

ПАЦУКІ Ў ПЫТАННЯХ І АДКАЗАХ

1. Кажуць, што сланы баяцца мышэй і пацукоў, ці праўда гэта?

— Не, няпраўда, сланы мышэй і пацукоў не баяцца, хоць і вельмі дарэмна. Тры сланы вядомага дрэсіроўшчыка і зоагандляра Карла Гагенбека за адну ноч сталі ахвярамі пацукоў. Тыя аб'елі сланам падэшвы ног.

2. Ці праўда, што ў падземцы Маскоўскага метро завяліся пацукі-монстры, памерам ледзь не з аўчарку, для знішчэння якіх прыцягваюць спецбрыгады, узброеныя аўтаматамі.

— Яўнае глупства. Прыводжу памеры пацукоў: шэры — да 42 см, уключаючы 18-сантыметровы хвост. Чорны — каля 30 см, хвост займае палову даўжыні. Той жа, хто распаўсюджвае жудасныя звесткі аб генах, мутацыях, радыеактыўнасці і як вынік — вялізных пацуках, не ведае ні пра адзін з пералічаных тэрмінаў.

Што ж датычыцца жыцця пацукоў у метро, то там яны сапраўды водзяцца, і ў даволі значнай колькасці. Але не турбуйцеся, паважаныя чытачы, вагонамі яны не карыстаюцца, а перамяшчаюцца па тунелях пешшу.

Калі ж гаварыць пра стральбу з аўтаматаў у тунелях метрапалітэна, то гэта сцвярджэнне не вытрымлівае нават намёку на крытыку. Адна толькі куля, якая трапіць у хітраспляценні кабеляў, здольная вывесці са строю значную частку як падземных, так і наземных камунікацый.

3. Ці нападаюць пацукі на людзей?

— Так. Вось факты: «Гэта здарылася позна вечарам у памяшканні школы італьянскага горада Бара. Трохгадовая Сімона Джуско толькі-толькі задрамала, як раптам была разбуджана нясцерпным болем. Маці, узнятая з пасцелі пранізлівым крыкам дачкі, уключыла святло і замерла, ашаломленая: у Сімоны адсутнічала палова правага вуха, а вялікі памыйны пацук, які адгрыз яе, уцякаў прэч з пакоя...» «У адзін з дзён лютага жыхар Неапаля Рэната Мільёрэ быў занепакоены працяглай адсутнасцю Віторыі Чыпула — сваёй 77-гадовай знаёмай, якая жыла адна... і вырашыў наведаць яе. Там ён стаў сведкам жудаснай сцэны: жанчына ляжала на ложку мёртвая, уся абгрызеная шэрымі грызунамі» (Анджэла Марыя Перына, «Panarama» Milan, 1979 г.).

4. Кажуць, што пацукі нічога, акрамя шкоды, не прыносяць і таму могуць быць прыгавораны да павальнага вынішчэння.

— Памылковая думка. Вялікая колькасць доследаў па медыцыне, біялогіі, генетыцы і іншых навуках праводзяцца на лабараторных жывёлах, большасць з якіх — пацукі. Чалавецтва абавязана гэтым «агідным істотам» пазбаўленнем ад шматлікіх хвароб. Акрамя таго, любы біялагічны від — ад чарвяка да кіта — мае права на жыццё толькі таму, што ён ужо існуе. Пацукі, выходзіць, таксама.

У РУЖАНСКАЙ ПУШЧЫ

Фота Мікалая АМЕЛЬЧАНКІ.

СМЕХАТЭРАПІЯ

Малюнак Аркадзя САЛТЫКОВА.

Анекдоты ад «зоркі»

Ірына АЛЕГРАВА:

Сустракаюцца два бізнесмены.

— Пазыч мне тысячу долараў! — просіць адзін. — Тэрмінова патрэбна!

— У мяне з сабой няма! — адказвае другі.

— А дома?

— Дзякуй, дома ўсе здаровыя.

Юрый АНТОНАЎ:

Па шашы едзе «новы рускі» на «Мерседэсе». Раптам яго абганяе «Пантыяк». З яго акна высоўваецца грузін і крычыць:

— «Пантыяк» ведаеш? — і праносіцца міма.

Злы «новы рускі» націскае на газ і імчыцца за ім. Ля бліжэйшага павароту ён бачыць «Пантыяк», які ляжыць у кювеце ўверх коламі. Гаспадар машыны выпаўзае з-пад абломкаў і кажа:

— Я ж цябе пытаў: «Пантыяк» ведаеш як спыніць?

Міхаіл ШУФУЦІНСКІ:

У турэмную камеру вяртаецца з допыту зэк і кажа сябру:

— З новым годам, Талян!

— Ты чаго? Сакавік на вуліцы!

— Ну і што? Сярога раскалоўся, зараз нам па году дабавяць!

Работа над памылкамі

- Куркулятар
- Брагаразводны працэс
- Хітраметэацэнтр
- Паведамленне АТАСС

Думкі ўслых

- Не кожны, хто купаецца ў раскошы, можа адмыцца.
- Не кожны, хто ідзе на павадку, ужо сабака.

Анекдоты

Перад аперацыяй на апендыцыт хворы пытае ўрача:

— Доктар, я вас прашу, скажыце мне праўду: пасля аперацыі я змагу іграць на скрыпцы?

— Напэўна, зможаце!

— Ой, дзякуй, доктар, а то раней я не ўмеў.

☺

Па вуліцы ідзе падвыпіўшы мужык, высока падняўшы над галавой растапыраную пяцярню. Заходзіць у піўную, бярэ куфаль піва, расплачваецца, дастае з кішэні воблу, чысціць яе — і ўсё гэта адной рукой.

— Ну ты, мужык, даеш! — здзіўляецца яго сусед па століку. — Хто ж рыбу чысціць адной рукой?

— Не збівай, — адказвае яму мужык. — Я з жонкі мерку зняў, іду ёй бюстгальтар купляць.

☺

Два пажарныя размаўляюць:

— Ведаеш, чым адрозніваецца скрыпка ад кантрабаса?

— Не. А чым?

— Кантрабас гарыць даўжэй.

Рубрыку вядуць Алесь СІВЫ і Міхась ТАЛОЧКА.

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск –	7.58	16.47	8.49
Віцебск –	7.53	16.33	8.40
Магілёў –	7.47	16.37	8.50
Гомель –	7.39	16.39	9.00
Гродна –	8.12	17.04	8.52
Брэст –	8.07	17.10	9.03

МЕСЯЦ

Маладзік 28 студзеня

З 10.47 — 4-ыя месяцавыя суткі.

З 23.21 Месяц — у сузор'і Авена, да гэтага — у Рыбах.

ІМЯНІНЫ

Пр. Афанасія, Кірыла, Марыі, Сергія К. Яна, Людвікі

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, часам снег, мяцеліца. Тэмпература паветра ў Гродне і Віцебску — 10—12, Мінску — 9—11, Брэсце — 8—10, Гомелі і Магілёве — 7—9 градусаў марозу.

У наступныя двое сутак надвор'е будзе марозным: 1 лютага ўначы — у паўночна-ўсходняй палавіне, 2-га — па паўночнаму захаду рэспублікі невялікі снег. Тэмпература 1-га ўначы — 12—17, месцамі 20—25, удзень — 9—14; 2-га ўначы — 10—15, месцамі да 20.

Прыкметнай падзеяй сярэдзіны — канца студзеня г.г. у Берліне стала правядзенне 63-й славутай міжнароднай выстаўкі «Зялёны тыдзень» (Grune Woche). Яе арганізатар — фірма Мессе Берлін і нямецкая дзяржаўная арганізацыя Інтэр Нацыонее, якая адказвае за падтрыманне сувязяў з замежнай грамадскасцю, запрасілі ў сталіцу Германіі шмат журналістаў з усяго свету: Бразіліі, Японіі, Фінляндыі, Італіі, Прыбалтыкі, Канады, ЗША, Нарвегіі, Іспаніі, Францыі і г. д. Амаль у поўным аб'ёме былі прадстаўлены краіны СНД. Журналісты трох беларускіх выданняў удзельнічалі ў «Зялёным тыдні». Сярод іх — карэспандэнт «Звязды».

І. НАШЫ НА «ЗЯЛЁНЫМ ТЫДНІ»

АБ ПЕРСПЕКТЫВАХ І ПРАБЛЕМАХ ЭКСПАРТУ БЕЛАРУСКІХ ПРАДУКТАЎ ХАРЧАВАННЯ

Нечаканыя сустрэчы, цікавыя знаёмствы — характэрная дэталь буйных міжнародных выставак. У сярэдзіне другога дня работы выстаўкі на стэнд Мінскага гарэлачнага прадпрыемства «Крышталь» завітаў невысокі смуглявы чалавек сярэдняга ўзросту. Прадставіўся на рускай мове: «Грэгар Брэстлер, нарадзіўся ў Слоніме, 27 гадоў таму выехаў з Беларусі ў Ізраіль. Ужо 21 год жыву ў ФРГ. Рады бачыць землякоў».

На беларускі стэнд Грэгара, ці па-беларуску Рыгора, прывёў не раптоўны ўсплёск настальгіі па былой радзіме. Калі верыць геру Брэстлеру, то ён прадстаўляе сетку з 14 магазінаў па продажы пераважна мясных прадуктаў харчавання. Некалькі магазінаў размешчаны ў невялікім гарадку, дзе з 40 тысяч жыхароў 27 тысяч — выхадцы з былога СССР. Яны любяць купляць нямецкую гарэлку з рускімі назвамі, каўбасу, вяндліну з Расіі.

Адсюль у Грэгара ідэя: адкрыць у Германіі буйны спецыялізаваны магазін беларускіх прадуктаў харчавання, дзе «рускія» немцы замест нямецкай гарэлкі «Гарбачоў» куплялі б «Крышталь», «Белую Русь», а да іх — гродзенскі кумпяк, мінскую каўбасу, брэсцкую вяндліну. Грэгар упэўнены, што попытам павінны карыстацца і беларускія малочныя прадукты, у тым ліку сыры. Што датычыць гарэлкі, то яго партнёры гатовы набываць яе штомесяц на 100—150 тыс. долараў. У год — прыкладна на паўтара мільёна.

Цяжка пакуль сказаць, як хутка ажыццявіцца праект гера Брэстлера, але сама ідэя не здаецца мне фантастычнай. Адкрыць падобны магазін у ФРГ, наладзіць экспарт беларускіх прадуктаў харчавання — справа рэальная. У чым я неадночы пераконваўся на гэтай выстаўцы ў Берліне.

У нас пра «Зялёны тыдзень» ведаюць мала, у асноўным вузкая група спецыялістаў агракомплексу, выставачнага бізнесу ды некалькі журналістаў. Хаця ў Еўропе і далёка за яе межамі гэта даволі папулярнае сярод фермераў і перапрацоўшчыкаў сельгаспрадукцыі, фірмаў, якія спецыялізуюцца на гандлі прадуктамі харчавання, мераприемства. Таму спачатку, як кажуць, некалькі карцінак з выстаўкі.

«Зялёны тыдзень», калі казаць вобразна, — то гэта, бадай, самае рэальнае ўвасабленне якраз таго самага казачнага месца, дзе можна на свае вочы ўбачыць малочную раку з кісельнымі берагамі — старажытны сімвал харчовага дабрабыту. І пры жаданні паспрабаваць (вядома, за грошы) кухню, без перабольшвання, амаль усёй планеты. Праўда, такія экзатычныя стравы, як шашлык з кракадзіла ці юшка з акулы, сустракаюцца не на кожным кроку, але затое ўсё іншае, чым багаты стол дзесяткаў краін-удзельніц, тут прадстаўлена ва ўсім хараства.

У тэматычным павільёне «Рыба» выстаўлены дары мора ў замарожаным, вэнджаным, вараным, смажаным, марынаваным выглядзе з усіх шырот. У суседнім павільёне мы павольна рухаемся ўздоўж драўляных дачных домікаў — невялікіх, аднапавярховых, але вельмі ўтульных і прыгожых. Побач выстаўлены разнастайнейшы дачны інвентар — ад звычайных рыдлёвак да складаных шматфункцыянальных печак. Дэманстраваліся рэчы сапраўды цікавыя і карысныя. Многія спыняліся каля хлопца, які спецыяльнымі шчыпцамі лёгка, адным рухам, «перакусваў» драўляныя палкі дыяметрам да 10 см.

Кожны ўдзельнік імкнуўся паказаць сябе з лепшага боку, але ў поўнай меры гэта ўдалося рэалізаваць краінам развітым і заможным, з вялікім вопытам удзелу ў падобных выстаўках. Шведы здолелі ў сваім павільёне перадаць атмасферу сваёй краіны. У аўстрыйскім павільёне, здавалася, усё паветра прасякнута духам і насычана пахамі далікатэсных прадуктаў і він гэтай вясёлай альпійскай рэспублікі. Яна арандавала самы вялікі павільён, упрыгожыла яго краявідамі гор і далін, карцінамі аўстрыйскага побыту.

Нацыянальны каларыт, уласцівы толькі насельнікам гэтых краін, своеасаблівы настрой адчуваўся ў велізарных павільёнах Францыі, Іспаніі, Галандыі. Апошняя не пашкадавала грошай на выставачную плошчу і пабудавала 10-метровы дзеючы ветрак, а вакол былі разбіты такія прыгожыя кветкавыя клумбы (а кветак больш як 100 відаў), што нельга было вачэй адарваць ад гэтага жывога калавачка квітнеючай Галандыі. На фоне гэтых павільёнаў-шэдэўраў выстаўка дызайну амерыканская экспазіцыя, таксама немалая па плошчы, выглядала халоднай, занадта рацыянальнай і была падобная на адну велізарную кухню тыпу амерыканскага грамадскага харчавання.

Здзівілі мяне, прызнаныя ізраільцяне. Яны нароўні з сокамі і садавінай прадставілі шмат цікавых нацыянальных страў, сярод якіх была добра вядомая кожнаму беларусу свіная паджарка з цыбуляй.

Бадай, самая багатая на мясныя і каўбасныя вырабы — нямецкая экспазіцыя. У ёй кожная зямля ФРГ выступае аўтаномна, пад сваім гербам і штандартам, і ў цэлым дае выдатнае ўяўленне аб магутных магчымасцях нямецкага півавараняя і мясаперапрацоўкі. А яны, паверце, вельмі ўражваюць.

З толкам немцы падышлі да выкарыстання арандаванай плошчы. Наверсе экспазіцыі амаль кожнай зямлі — невялікае ўтульнае кафэ, дзе патэнцыяльныя партнёры могуць прадэгуставаць прадукцыю, правесці перагаворы.

Карацей, «Зялёны тыдзень» — гэта ўнікальны бясконцы інтэрнацыянальны рэстаран, дзе на вачах наведвальнікаў гатуюцца стравы розных краін і народаў. Менавіта гэтая акалічнасць прыцягвае сюды натоўпы берлінцаў, жыхароў іншых блізкіх і наблізкіх гарадоў і вёсак. Калоны аўтобусаў з правінцыі штодзень прыбываюць на выстаўку. Асабліва шмат тут людзей у выхадныя дні. Тады на выстаўцы цяжка праціснуцца да патрэбнага павільёна.

І ўся гэтая армада наведвальнікаў абавязкова абедае тут, выпівае многія дэкалітры піва, віна, гарэлкі, сокаў, з'ядае тоны бутэрбродаў, набывае шмат сельгаспрадуктаў для ўласнага харчавання. Паўсюдна ідзе бойкі гандаль. Абарот вылічаецца сотнямі мільёнаў марак. Уладам Берліна гэты факт вельмі даспадобы, і яны робяць усё магчымае, каб «Зялёны тыдзень» не меў арганізацыйных праблем. А сама выстаўка ўжо не першы год праходзіць пад патранажам прэзідэнта ФРГ.

(Працяг будзе.)

Леанід ЛАХМАНЕНКА.

Выклік англійскіх мадэльераў

Ужо не першы год Лондан усё больш рашуча і актыўна нароўні з Парыжам і Міланам прэтэндуе на ролю сусветнай сталіцы моды. Аб гэтым сведчыць і найноўшая калекцыя на вясеннелетні сезон, з якой нядаўна пазнаёмілі мясцовую і міжнародную публіку дызайнеры на апошнім вялікім паказе моды ў Лондане. Там вядучыя англійскія мадэльеры пастараліся паказаць, як кажуць, тавар лепшым бокам. Гэта было для іх тым больш важным, бо на паказ моды з'ехаліся прадстаўнікі дзелавых колаў і сродкаў масавай інфармацыі з усяго свету.

І як адзначае лонданская прэс-служба, госці не былі расчараваны. Лонданскія мадэльеры пазнаёмілі іх са сваім арыгінальным, не падобным на французскі і італьянскі, поглядам на тое, як трэба апранаць жанчыне, развіццё моды ў гэтым годзе і на перспектыву. Разам з тым англійскія стваральнікі моды, як бачна са здымка, якi нам прадаставіла брытанскае пасольства ў Беларусі не адвяргаюць міні-спадніцу, як выдатны спосаб падкрэсліць жаночую прыгажосць і прывабнасць.

Леанід ТУГАРЫН.

Гарэлка з уласным лёдам

«Гарэлка, выробленая на вадзе з айсбергаў, якая лічыцца самай чыстай на зямлі, неўзабаве паступіць у продаж. Урад Ньюфаўндленда (Канада) выдаў першую ліцэнзію на выкарыстанне лёду у камерцыйных мэтах.

Для вырабу гарэлкі будуць выкарыстаны арктычныя ледавікі, узрост якіх дасягае 100 тыс. гадоў. Новы напітак будзе прадавацца ў Вялікабрытаніі пад назвай «Гарэлка Барэаліс».

«Асноўная маса айсбергаў, якія мы збіраемся выкарыстоўваць, была замарожана 10—12 тысяч гадоў таму, калі на Зямлі наогул не было забруджвання. Гэта найбольш чыстая вада, якую толькі можна знайсці на планеце», — гаворыць Джон Армстронг, які збірaецца імпартаваць гарэлку.

«Дэйлі тэлеграф» (Вялікабрытанія).

Паўната больш не модная, затое модная хударлявасць

«Ала Пугачова — галоўная поп-зорка ў Расіі, з Новага года яе паклоннікі ўзрушаны новай стройнай знешнасцю спявачкі. Перафарбаваўшыся ў бландзінку, прайшоўшы курс самагубнай дыеты і скарыстаўшы пластычную хірургію, Пугачова змянілася. Гэта сведчыць аб новай, беспрэцэдэнтнай, шалёнай гонцы ў барацьбе супраць лішняй вагі. У краіне, дзе прыняга есці цяжкую ежу і дзе адпаведна дамінуюць грубыя фігуры, хударлявасць — рэдкасць і да яе далёка не ўсе імкнуцца.

Аднак постсавецкія руская ўзялі курс на радыкальныя метады барацьбы з лішняй вагой. Іншыя расійскія славутасці — ад палітыкаў да акцёраў — ужо да радыкальнага пахудзення Пугачовай звярнулі на сябе ўвагу тым, што скінулі вагу. Але гэта застаецца прывілеяй некаторых багатых масквічоў. Ва ўмовах працягу эканамічнага крызісу большасць рускіх клапоціцца аб тым, як знайсці дастаткова ежы».

«Ю.С. ньюс энд уорлд рыпорт» (ЗША).

Прэзідэнт Літвы падстрэліў дзіка і лісу і быў удастоены тытула «Кароль палявання»

У мінулыя выхадныя кіраўнік літоўскай дзяржавы Альгірдас Бразаўскас прадэманстраваў выдатную меткасць на паляванні ў лясах Паўднёвай Літвы, з першых выстралаў падстрэліўшы дзіка і лісу.

Як паведамляе газета «Летувос рытас», пасля палявання прэзідэнту быў прысвоены тытул «Караля палявання» і ўручаны спецыяльны медаль.

Разам з прэзідэнтам у паляванні прынялі ўдзел члены сейма і ўрада рэспублікі. Здабычай 18 паляўнічых сталі дзве лані, чатыры дзікі, тры лісы і шэсць зайцоў.

Міністру гаспадаркі Літвы Вінцасу Бабілюсу быў прысвоены тытул «Джэнтльмен палявання», таму што яго спробы падстрэліць дзвюх ланяў і дзіка поспехам не ўвянчаліся.

Наступнае прэзідэнцкае паляванне намечана на 31 студзеня.

Інтэрфакс.

Транспарт

ГАНДЛЁВАЯ ФЛАТЫЛІЯ ПАД БЕЛАРУСКІМ СЦЯГАМ: МАГЧЫМАСЦІ І ПЕРАШКОДЫ

Бог абдзяліў марскім узбярэжжам не толькі Беларусь. Не маюць выхаду да мора і такія сувымерныя з нашай краінай па насельніцтву і эканамічнаму патэнцыялу еўрапейскія дзяржавы, як Чэхія, Венгрыя, Славакія, Швейцарыя, Малдова... Аднак на сённяшні дзень толькі Беларусь (калі не лічыць міні-дзяржавы — Ватыкан, Ліхтэнштэйн, Сан-Марына) не мае ўласнага марскога гандлёвага флоту.

У першыя месяцы і гады беларускай незалежнасці, калі дэпутат Вярхоўнага Савета 12-га склікання Алег Трусаў настойліва і метадычна ўзнімаў з парламенцкай трыбуны марскую тэму, над ім часцей за ўсё пасмейваліся і кпілі. Ідэя марскога флоту для сухапутнай Беларусі, якая размешчана за тысячы кіламетраў ад бліжэйшых партоў, выглядала чымсьці экзатычным і другарадным.

Марудлівасць і недальнабачнасць тагачасных уладаў дорага каштавалі Беларусі. Асабліва гэта стала відавочна цяпер, калі за шэрагу прычын для нашай краіны ўсё больш звужаецца заходнееўрапейскі рынак, доступ на які не мае выгады ў марскіх перавозках.

Даводзіцца з прыкрасцю ўспамінаць пачатак 90-х гадоў — час падзелу агульнай савецкай спадчыны, у тым ліку і флатоў. Беларусь у гэтай дзяльбе не ўдзельнічала, хоць фармальна мела такое права. Ды і асабліва цёплыя адносіны з Расіяй давалі ўсе шанцы на тое, што Масква пойдзе насустрач пажаданням саюзніцы.

Сёння ў пошуках новых выгадных рынкаў, якія б кампенсавалі ўскладненне адносінаў з Захадам, беларускае кіраўніцтва і ў знешняй палітыцы, і ў знешнім гандлі вымушанае шукаць партнёраў і аднадумцаў далёка ад еўрапейскіх берагоў. А адзіны шлях для пастаўкі, напрыклад, беларускіх мінеральных угнаенняў у Паўднёва-Усходнюю Азію ці мінскіх трактароў у Лацінскую Амерыку — марскі. Як вынік, сёння ўжо каля 70 працэнтаў усяго беларускага экспарту і імпарту ў краіны так званага «далёкага замежжа» ажыццяўляюцца марскім транспартам. Значныя выдаткі на фрахт замежных суднаў цяжкім грузам кладуцца на беларускі бюджэт.

Парадокс у тым, што Беларусь, бадай, як ніводная іншая сухапутная рэспубліка былога СССР, мела выдатныя стартавыя магчымасці для стварэння ўласнага флоту. У савецкія часы дзесяткі тысяч беларусаў працавалі на флоце. Паводле афіцыйнай статыстыкі, нават сёння ў краіне каля 15 тысяч марскіх спецыялістаў, якія абы шукаюць працу, або вымушаны займацца справай не па спецыяльнасці. Апроч таго, у Беларусі існуе некалькі суднабудаўнічых і суднарамонтных прадпрыемстваў, а таксама вучылішча ў Пінску, якое рыхтуе флоцкіх спецыялістаў.

Як вядома, найбліжэйшае да Беларусі марское ўзбярэжжа — балтыйскае. Пасля распаду СССР, калі ўрад Вячаслава Кебіча нарэшце ўсвядоміў слушнасць многіх аргументаў дэпутата Трусава, сталі весціся актыўныя перамовы спачатку з Польшчай, а потым і з Літвой аб выкарыстанні найбольш блізкіх і зручных для нас партоў у Гдыні і Клайпедзе, а таксама аб стварэнні беларускай суднаходнай кампаніі. У Савеце Міністраў нават былі ўжо распрацаваны праекты адпаведных рашэнняў, прычым прынцыповая згода была дасягнута на самым высокім узроўні.

Аднак у далейшым, калі ў знешнепалітычным і знешнеэканамічным курсе адбыліся істотныя карэктывы, перамовы з Польшчай і Літвой былі пацішу згорнуты. Рэальнымі кандыдатамі на беларускія грузапатокі і абслугоўванне будучых беларускіх караблёў сталі Санкт-Пецярбург і Калінінград. З пункту гледжання геаграфічнай блізкасці і эканамічнай выгады першыя ўсё адно выйграваюць. Праўда, ён мае і відавочныя мінусы: аддаленасць дзвюма дзяржаўнымі межамі і састарэлая транспартная інфраструктура, якая ў шэрагу выпадкаў засталася нязменнай з часоў Усходняй Прусіі.

І ўсё ж выбар быў спынены на Калінінградзе. Мінулым летам супрацоўніцтву ў гэтай сферы паміж Беларуссю і расійскім анклавам павінны былі даць зялёнае святло прэзідэнт А. Лукашэнка і губернатар Гарбенка. Аднак у справу нечакана ўмяшаўся суб'ектыўны фактар: пасля вядомага скандалу з затрыманнем на мяжы тэлежурналістаў ГРТ запланаваная сустрэча была сарвана. Прычым у далейшым, калі супярэчнасць была быццам бы знята, запланаваны раней візіт так і не адбыўся.

... Калі-небудзь караблі пад беларускімі сцягамі на марскіх прасторах усё ж з'явяцца. Магчыма, гэта адбудзецца нават не на поўначы, а на поўдні: Украіна таксама гатова аказаць садзейнічанне Беларусі ў стварэнні флоту. Тым больш, што асноўныя маршруты беларускага экспарту, якія дастаўляюцца марскім шляхам, пралягаюць якраз у паўднёвым напрамку, — у краіны «трэцяга свету» ў Азіі і Паўднёвай Амерыцы.

Валянцін ЖДАНКО.

ІНФАРМ-КАКТЭЙЛЬ

Спецыялісты Канадскага інстытута вывучэння спосабу жыцця на падставе шматгадовых даследаванняў устанавілі, што сядзячы спосаб жыцця, як і штодзённы пачак цыгарэт, пагражае заўчаснай смерцю. Асобы, якія пазбягаюць фізічных перагрузак, акрамя хвароб сэрца, часцей за іншых хварэюць на дыябет, рак прамой кішкі, астэапаратоз, у іх істотна хутчэй праходзіць працэс старэння. Зараз да маларухомага жыцця самі сябе «прыгаварылі», напрыклад, двое з кожных трох канадцаў.

ІТАР-ТАСС

У пачатку 80-х гадоў у зоне вечнай мерзлаты золаташукальнікі, якія працавалі на поўнач ад Фэрбанка (штат Аляска) знайшлі рэшткі бізона, які загінуў, як высветлілася, прыкладна 36 тысяч гадоў таму.

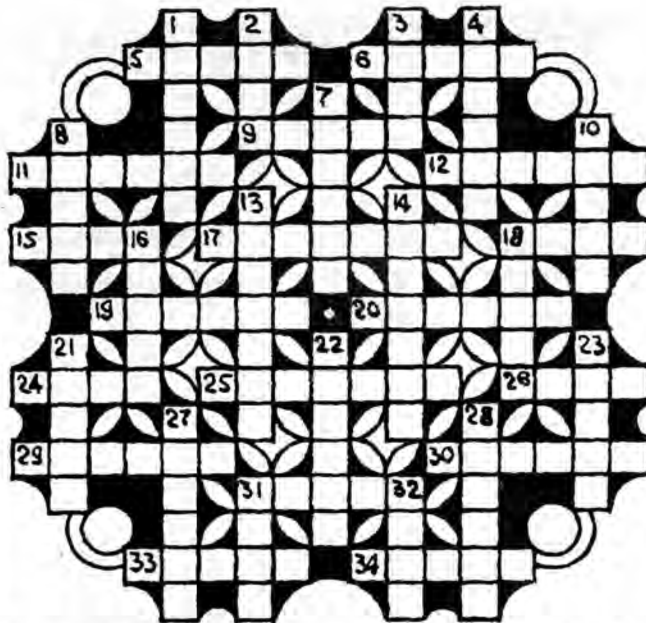
Добра захавалася вялікая частка тушы і амаль цалкам скура. Доктар Дэйл Гатры з Аляскінскага універсітэта правёў даволі карпатлівую працу па яго выкопванні і даследаванню.

Чучала, якое потым было зроблена, — адзіны ў свеце поўнасцю ўзноўлены бізон эпохі плейстацэна.

«Аляска»

У некаторых раённых сталіцы Башкартастана ўсё большае распаўсюджанне атрымлівае новы від падлеткавага крымінальнага бізнесу — пад іх кантроль трапляюць размешчаныя ў шматлюдных месцах тэлефоны-аўтаматы. Юныя «радыёаматары» ўносяць у апараты такія канструктыўныя змяненні, што радавы карыстальнік з жэтонам АТС аказваецца не ў сілах каму-небудзь патэлефанаваць. Тэлефон патычнае нармальна і бясплатна працаваць толькі пасля таго, як «кантралёр» тут жа наяўныя атрымае за размову суму.

«Труд»

СУБОТНІМ ВЕЧАРАМ

КРЫЖАВАНКА «К»

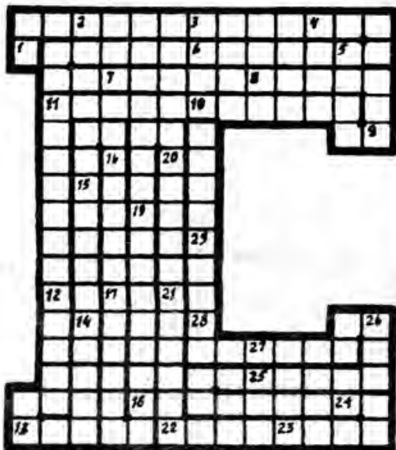
Па гарызанталях: 5. Вельмі распаўсюджаны ў зямной кары мінерал. 6. Вялікі капец бульбы, буракоў і г. д. 9. Мера масы каштоўных камянёў. 11. Чатырохколы конны экіпаж на рысорах. 12. Напой з садавіны, ягад, згатаваны на вадзе з цукрам. 15. Назва пачатка кукурузы ў некаторых мясцовасцях Беларусі. 17. Афіцэрскае званне. 18. Сукупнасць прадметаў, з'яў, аб'яднаных на аснове агульных прымет. 19. Вадкі араматычны вуглевадарод, аналаг бензолу. 20. Кароткае тоўстае бервяно. 24. Ручная сельскагаспадарчая прылада. 25. Мінерал чырвонага колеру розных адценняў. 26. Крык некаторых дзікіх птушак. 29. Выдатны агульнапрызнаны пісьменнік, дзеяч мастацтва, навукі. 30. Дзяржаўная граніца, мяжа. 31. Задняя частка шыі ў жывёлы, чалавека. 33. Рэдкая сятчастая тканіна, якая служыць асновай пры вышыванні крыжыкам. 34. Ільдзіна на рацэ, возеры.

Па вертыкалях: 1. Самая высокая па тону струна скрыпкі. 3. Тэмп руху пры хадзьбе. 3. Гоначны мікралітражны аўтамабіль. 4. Кааператыўная арганізацыя працы сялян. 7. Рэзкі пералом, пераходны стан. 8. Службовая асоба, якая прымае і выдае грошы. 10. Суквецце большасці злакаў. 13. Разбурэнне металаў пад уздзеяннем агрэсіўнага асяроддзя. 14. Прыбярэжнае суднаходства паміж портамі адной краіны. 16. Ахоўны галаўны ўбор. 18. Выпнутая храстковая частка гартані. 21. Горад у Чэлябінскай вобласці Расіі, цэнтр мастацкага чыгуннага ліцця. 22. Унутраная гумавая абалонка аўтамабільнай шыны. 23. Рэзкае перамяшчэнне з аднаго месца ў другое. 27. Паселішча ў Сярэдняй Азіі. 28. Таварыш па прафесіі, вучобе, занятках. 31. Напой з зярнят трапічнага дрэва. 32. Прэснаводная рыба, акультураная разнавіднасць сазана.

Склаў Іван ХАБЯН.
Лідскі раён.

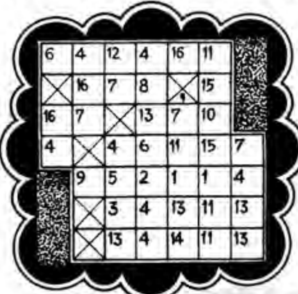
ЧАЙНВОРД «С»

1. Мэта, разумная падстава. 2. Трыганаметрычная функцыя. 3. Беларускі кампазітар, аўтар аперэты «Несцерка». 4. Грэчаскі востраў у Эгейскім моры. 5. Бытавое абслугоўванне насельніцтва. 6. Вялікі іспанскі пісьменнік і драматург эпохі Адраджэння. 7. Частка слова. 8. Час нарыхтоўкі траў. 9. Літоўскі жывапісец і мастацтвазнаўца. 10. У Заходняй Беларусі 20-я—30-я гг. — сельскі стараста. 11. Аповесць М. Чарота. 12. Галоўнае божаства ў элiністычным Егіпце. 13. Народны пісьменнік Літвы. 14. Раённы цэнтр у Латвіі. 15. Паказ кінафільма па раскладу. 16. Старажытнаегіпецкая манументальная скульптура — фігура ляжачага льва з галавой чалавека. 17. Фінскі кампазітар, заснавальнік нацыянальнай музычнай школы. 18. Хуткае злітнае пісьмо ў рукапісах. 19. Самая яркая зорка ў сузор'і Вялікага Пса. 20. Лямпа напальвання ў рэфлектары, якая выкарыстоўваецца ў фізіятэрапіі. 21. Буйная афрыканская птушка. 22. Вершаваная страфа з чатырох радкоў. 23. Выканаўца ролі рабыні Ізаўры ў папулярным бразільскім тэлесерыяле. 24. Раздзел граматыкі. 25. Сумненне, недавер'е. 26. Латышскі акцёр, народны артыст СССР. 27. Род раслін сямейства мальвавых. 28. Штабель. 29. Назапашаны корм для жывёлы.

Склаў Уладзімір НЕСЦЯРОВІЧ.
г. Мінск.

КРЫПТАГРАМА

Прачытайце зашыфраваную ў крыптаграме слушную народную думку. Для гэтага спачатку трэба разгадаць ключавыя словы, а потым адпаведныя літары гэтых слоў упісаць замест лікаў у клеткі малюнка.

а) 1-2-3-4 — прыток Дуная;

б) 5-4-6-7-8 — месца ў шахце, дзе непасрэдна здабываюцца карысныя выкапні;

в) 9-10-11-12-4 — ірландскі нацыянальны танец;

г) 13-4-14-15-2-16 — мінерал ярка-зялёнага колеру.

Склаў Мікола ВОРЧЫК.
Лагойскі раён.

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ

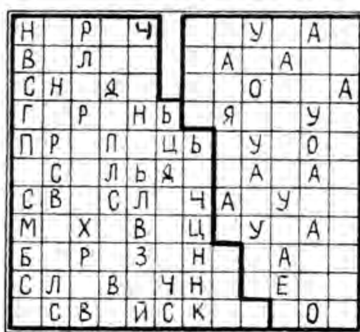
Крыжаванка (24 студзеня). Па гарызанталях: 3. Ліверка. 9. Страва. 10. Турман. 11. Вучэбка. 12. Руціна. 13. Рызыка. 14. Шпалера. 17. Рагоз. 20. Асада. 23. Бельведэр. 25. Манро. 26. Сорам. 27. Тураў. 28. Нерон. 29. Набат. 30. Інкогніта. 31. Карак. 34. Латка. 37. Андарак. 41. Баласт. 42. Ручнік. 43. Ладунка. 44. Задума. 45. Мандат. 46. Спагада. **Па вертыкалях:** 1. Атрута. 2. Даміно. 3. Лаваш. 4. Вочка. 5. Рабле. 6. Атара. 7. Крызіс. 8. Каскад. 15. Палітыкан. 16. Радаўніца. 17. Рамонак. 18. Ганарар. 19. Зборнік. 20. Арсенал. 21. Акрабат. 22. Абмотка. 24. Вараг. 32. Абабак. 33. Абажур. 35. Айчына. 36. Клімат. 37. Атлас. 38. Дудка. 39. Рэнта. 40. Крама.

Крыптаграма (24 студзеня). Ключавыя словы ў ёй: невад, рунь, заяц, жніво, Масты. Прымаўка чытаецца такая: «З рамяством дружыць — у жыцці не тужыць».

■

Аператыўна даслалі свае адказы на заданні «Суботніх вечароў», апярэдзіўшы іншых чытачоў, В. Шундрык з г. Дзятлава, І. Чыж, Н. Серакова з Сенненскага раёна, Н. Мяшко з г. Глыбокае, А. Марковіч са Слуцкага раёна, В. Лявончык з г. Мінска, Н. і М. Шатайла з Калінкавіцкага раёна.

ГАЛАВАЛОМКА

На малюнку ў левай частцы трэба галосныя літары ўпісаць у пустыя клетачкі, каб атрымаць назвы некалькіх беларускіх рэк і азёр, а ў правай частцы — у пустыя клетачкі трэба ўпісаць зычныя літары, каб атрымаць назвы некалькіх рыб, якія жывуць у гэтых рэках і азёрах.

Склаў Уладзімір АБАБУРКА.
Клецкі раён.

ВІНШАВАННІ

Дарагая мамачка, бабуля, жонка і сястра ***Галіна Дзмітрыеўна САПЯЖЫНСКАЯ****! Шчыра віншуем з юбілеем, жадаем здароўя, доўгіх шчаслівых гадоў жыцця. Мы ўсе цябе вельмі любім.*

Родныя, в. Залессе Валожынскага раёна.

Дзіма БАРОДЗІЧ і Аксана ЛІНЬКО *з в. Дараганава Асіповіцкага раёна! Сардэчна віншуем вас з днём шлюбу. Парада вам ды каханне!*

Сем'і Някрэпкіных, Дзяньгіных, Яфрэменкаў, Каваленкаў.

Сардэчна віншуем з 60-годдзем любімага мужа і бацьку ***Пятра Пятровіча СЕМАШКЕВІЧА****. Здароўя, шчасця і дабрабыту табе.*

Жонка, дзеці, г. Маладзечна.

БЕЛАРУСКІ КУЛЬТУРНА-АСВЕТНІЦКІ КАЛЯНДАР

31 студзеня

175 гадоў з дня нараджэння (1823 — 1889) Я. П. Быкоўскага, польскага пісьменніка, збіральніка і даследчыка беларускіх народных песень і абрадаў.

75 гадоў з дня нараджэння (1923) І. К. Лакштанавай, актрысы, заслужанай артысткі Беларусі.

70 гадоў з дня нараджэння (1928) Г. Ф. Юрчанкі, пісьменніка-сатырыка, мовазнаўца, даследчыка і выдаўца гаворак Мсціслаўшчыны.

БЛІЗНЯТАМ ЗНОЎ ПАШАНЦУЕ, А ВАДАЛЕЙ НЕ ПАЛАДЗІЦЬ З КАЛЕГАМІ...

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

КАЗЯРОГ атрымае дывідэнды з дапамогай новых інвестыцый у бізнес, але спачатку ўсё ж трэба звярнуцца за кансультацыяй да спецыялістаў-фінансістаў. На працягу тыдня адбудзецца нешта такое, што акажа на вас моцнае эмацыянальнае ўздзеянне. Планеты раяць не вельмі даваць волю пачуццям, а акунуцца ў работу ці адпачыць удалечыні ад офіса і дома.

ВАДАЛЕЙ, на жаль, паспрачаецца з калегамі па працы. А тыя пакрыўдзяцца на яго і адмовяць у сваёй падтрымцы. Не зусім прыемныя хваляванні чакаюць прафсаюзных дзеячаў, палітыкаў, юрыстаў і ўрачоў. У лепшым становішчы апынуцца бізнесмены, якім лёс прынясе важкі даход. Адносіны з замежнымі дзелавымі партнёрамі будуць прадуктыўныя. Дзяржслужачых чакае перавод на вышэйстаячую пасаду, але толькі пасля адпаведнага экзамена.

РЫБЫ ўплываюць у перыяд фінансавага працвітання. Поспех усміхнецца прадстаўнікам творчых прафесій. Ад жывапісцаў і скульптараў не адстануць і камерсанты, якія атрымаюць вялікую выгаду ад крыху спекуляцыйных здзелак. Дзяржслужачыя даведаюцца аб павышэнні ў пасадзе і ў акладзе, што ўмацуе іх мару аб куплі дома ці аўтамашыны. Праблемы падпільноўваюць сумесны з партнёрамі бізнес, які на працягу тыдня будзе прыносіць адны страты.

АВЕНЫ не павінны ні з кім дзяліцца сваімі планамі на будучыню. Побач з вамі затаіўся небяспечны нядобразычлівец, які спіць і бачыць крушэнне вашых праектаў і надзей. Далейшых поспехаў у бізнесе вы можаце дасягнуць, толькі абапіраючыся на ўласныя фінансы. Дзейнічайце незалежна ад іншых. А калі паступіць прапанова аб дапамозе, ветліва скажыце «не». Усяго вы можаце дабіцца самі — так гавораць зоркі.

ЦЯЛЬЦЫ заспяшаюцца з выкананнем новых планаў. Але лепш спачатку атрымаць важную інфармацыю адносна перспектыў у бізнесе, а ўжо потым распачынаць задуманае. Камерсантаў чакае падпісанне важнага кантракта. Тактоўнасць і дыпламатычнасць не перашкодзяць у адносінах з падначаленымі. Упрыгажэннем тыдня стануць вашы сардэчныя адносіны з роднымі і любімымі, дзеля сумеснага свята з якімі вы не пашкадуеце грошай.

БЛІЗНЯТЫ зноў стануць улюбёнцамі лёсу, які не адмовіць ім у чарговым падарунку — фінансавым. Прадпрымальнікі павысяць свой статус у бізнесе. Дзяржслужачым даверыць выкананне важнага задання з абяцаннем адпаведнай узнагароды. Палітыкам прапануюць дзяржаўную пасаду. Невялікія рознагалоссі ў сям'і выклікаюць дзеці, учынкі якіх не заўсёды будуць радаваць татаў і мам.

РАКА чакае складаная работа, якая запатрабуе сіл і часу. Затое пасля заканчэння ў вас з'явіцца выдатная магчымасць атрымаць узнагароду, і не толькі маральную. Архітэктарам і дызайнерам, якія працуюць дома, практыкуючым урачам і народным лекарам неабходна патроіць асцярожнасць. Нехта побач з імі рыхтуе каверзу, імкнучыся перашкодзіць паспяховай працы і ўтульнаму быту. Служачых дзяржпрадпрыемстваў чакае непрыемная размова з начальствам з-за правалаў у рабоце.

ІЛЬВЫ нечакана атрымаюць значны прыбытак. Да вас вернуцца даўно пазычаныя грошы, працэнты на ўклады ці раптоўна з'явіцца вялізны ганарар. Не выключана далёкая паездка па дзелавых патрэбах. Планеты не супраць вырашэння вамі маёмасных праблем. Аднак тут магчымы рознагалоссі са сваякамі, у якіх будзе сваё меркаванне адносна таго, як, уласна, іх вырашаць. Вучоба за мяжой дзяцей запатрабуе ад вас расходаў, і немалых.

ДЗЕВА будзе паспяхова працаваць і атрымліваць дапамогу ад вопытных калег. У іх вы зможаце многаму навучыцца, што потым будзе карысным у вашым бізнесе. Некаторых пацягне на Усход, дзе чакае выгадны кантракт і куча грошай. Не такая значная, але ўсё ж прыбаўка ў зарплаце чакае дзяржслужачых. У зборшчыкаў падаткаў чакаюцца цяжкія часы, у што лёгка верыцца. А вось з'яўленне праблем у пісьменнікаў, журналістаў і педагогаў планеты тлумачаць толькі фінансавымі абставінамі.

ШАЛІ ўстановяць кантакт з тымі, хто дапаможа кар'еры. Асоба, шчыра зацікаўленая ў вашых поспехах, дапаможа, падтрымае, пазычыць грошы. Гэты тыдзень пакажа, наколькі вы прафесіянал у сваёй справе. Не шкадуйце сіл і часу для работы, не марудзьце, а энергічна дзейнічайце, і тады вам усміхнецца ўдача. Нечаканая сустрэча абяцае вам аднаўленне адносінаў з каханым чалавекам, які даўно не радаваў вас сваёй увагай.

СКАРПІЁНЫ не павінны прымаць ніякіх новых дзелавых прапаноў. Іх рэалізацыя зацягнецца на доўгі тэрмін і сутыкнецца з цяжкасцямі. У руціннай рабоце таксама не пазбегнуць праблем, вырашаць якія лепш за ўсё даверыць падначаленым ці калегам. Не ўсё проста будзе ў вашых адносінах з каханым чалавекам. Не фарсіруйце падзеі, а набярыцеся цярплівасці і паспрабуйце разам знайсці выйсце са складанай сітуацыі. Гэта толькі зблізіць вас, паверце зоркам.

СТРАЛЬЦЫ могуць смела інвесціраваць грошы ў нерухомую маёмасць. Шумны поспех чакае прадстаўнікоў творчых прафесій. Бізнесмены атрымаюць даход ад выканання важнага праекта, але з пачаткам новага вам лепш за ўсё крыху пачакаць. Уладальнікаў прадпрыемстваў чакаюць непрыемныя праблемы, з якімі, дарэчы, ім удасца справіцца. У асабістым жыцці не абыдзецца без стрэсаў з-за ўчынкаў некага са сваякоў.

Леанід КОТАЎ,
кар. ІТАР-ТАСС.
г. Дэлі.

Старонка Паўла Глобы

1 лютага, нядзеля

РЭКАМЕНДАЦЫІ. Правядзіце гэты дзень у прыўзнятым настроі. Больш весялосці і радасці! Прытрымлівайцеся закона і справядлівасці ва ўсіх справах. Проціпаказаныя хлусня і хітрасць. Можна распачынаць сёння судовы працэс за справядлівае рашэнне. Добра абменьвацца інфармацыяй, вопытам. Удзяліце час дзецям, зрабіце ім падарунак, больш займайцеся і гуляйце з імі. Карысныя заняткі спортам, умацаванне свайго фізічнага цела. Нельга галіцца і стрыгчыся. Асаблівую ўвагу звярніце на ежу. Проціпаказаны галаданне і ўжыванне любой свежыны. Трэба наесціся, але не пераядаць. Аддайце перавагу малочным прадуктам, мёду і садавіне. Не ешце шмат салодкага.

АДЗЕННЕ. Не рэкамендуецца светлае адзенне. Прытрымлівайцеся строгіх колераў, аддайце перавагу цёмным, шэрым тонам.

ПРЫМЕТЫ. Калі вы ніяк не можаце прачнуцца, значыцца сумленне ваша чыстае. Знайсці дробны металічны прадмет — да шчасця, удачы, кахання. Выпадкова ўкалоцца нечым, парэзацца ці апарыцца — знак таго, что вас можа пакінуць удача. Калі ўпала сумка ці капялюш — да матэрыяльных страт.

Сны. Амаль усе сны ў гэты дзень лічацца пустымі, асабліва тыя, якія сняцца ў сонечнае надвор'е. Рэалізуюцца вельмі хутка, на працягу 1-2 сутак.

МЕДЫЦЫНА. Нельга перагружаць галаўны мозг і вочы, лячыць і пратэзаваць зубы. Не рэкамендуецца стрыгчы валасы. Проціпаказаныя аперацыі на твары і галаве. Спрыяльны час для лячэння нырак, мачавога пузыра і падстраўнікавай залозы.

2 лютага, панядзелак

РЭКАМЕНДАЦЫІ. Будзьце пільныя і сачыце за сваімі словамі, не давайце сёння ніякіх абяцанняў і клятваў. Не трэба падпісваць дакументы і даваць пісьмовыя абавязацельствы. Імкніцеся да гармоніі, не забывайце пра любоў і дараванне. Пастарайцеся дараваць крыўды сваім блізкім. Неспрыяльны час для весялосці. Прысвяціце гэты дзень сям'і. Памяніце сваіх продкаў. Карысныя ўспаміны пра ўсё добрае, што ў вас было ў мінулым. Не рэкамендуецца ў гэты дзень гатаваць ежу.

АДЗЕННЕ. Імкніцеся не апранаць вялікую колькасць адзення. Аддайце перавагу зялёным тонам, адмоўцеся ад жоўтага, аранжавага і чорнага колераў.

ПРЫМЕТЫ. Сачыце за аблокамі, іх форма можа мець для вас вялікае значэнне. Калі ваш сабака заліваецца брэхам — значыцца вас ахоўваюць продкі. Знайсці каштоўны камень ці пярсцёнак — да выканання жадання. Калі камень выпадае з вашага пярсцёнка ці вы губляеце пярсцёнак — знак сурокаў ці разбурэння сям'і. Зламаць зуб, пазногаць — да хваробы.

СНЫ. Прарочыя, здзяйсняюцца праз доўгі час. Бачыць памерлых продкаў — знак аховы і дапамогі. Убачыць дрэвы і кветкі — да шчасця, кахання, нечаканых набыткаў.

МЕДЫЦЫНА. Захворванне дыхальных шляхоў, у прыватнасці бронхаў, у гэты дзень — вынік забруджвання навакольнага асяроддзя. Проціпаказаныя аперацыі і працэдуры, звязаныя з галавой, тварам, вачамі і вушамі. Нельга выдаляць і пратэзаваць зубы. Добра лячыць ныркі, мачавы пузыр і падстраўнікавую залозу.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь,
Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь,
Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

Рэгістрацыйны нумар 1.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 32-44-12, 32-14-25, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 32-38-02, 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 32-31-21, 68-29-68, палітыкі — 68-28-69, 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Магілёве — 31-13-75, Паставах — 26-562; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-04-52, 32-31-98.
ФАКС: 68-27-79. E-mail: daily@zvyazda.belpak.minsk.by. http://www.zvyazda-daily.minsk.by.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі. Матэрыялы, пазначаныя значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку», Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 84,118. Індэкс 63850.
Зак. № 527.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12